

This is a digital copy of a book that was preserved for generations on library shelves before it was carefully scanned by Google as part of a project to make the world's books discoverable online.

It has survived long enough for the copyright to expire and the book to enter the public domain. A public domain book is one that was never subject to copyright or whose legal copyright term has expired. Whether a book is in the public domain may vary country to country. Public domain books are our gateways to the past, representing a wealth of history, culture and knowledge that's often difficult to discover.

Marks, notations and other marginalia present in the original volume will appear in this file - a reminder of this book's long journey from the publisher to a library and finally to you.

Usage guidelines

Google is proud to partner with libraries to digitize public domain materials and make them widely accessible. Public domain books belong to the public and we are merely their custodians. Nevertheless, this work is expensive, so in order to keep providing this resource, we have taken steps to prevent abuse by commercial parties, including placing technical restrictions on automated querying.

We also ask that you:

- + *Make non-commercial use of the files* We designed Google Book Search for use by individuals, and we request that you use these files for personal, non-commercial purposes.
- + *Refrain from automated querying* Do not send automated queries of any sort to Google's system: If you are conducting research on machine translation, optical character recognition or other areas where access to a large amount of text is helpful, please contact us. We encourage the use of public domain materials for these purposes and may be able to help.
- + *Maintain attribution* The Google "watermark" you see on each file is essential for informing people about this project and helping them find additional materials through Google Book Search. Please do not remove it.
- + *Keep it legal* Whatever your use, remember that you are responsible for ensuring that what you are doing is legal. Do not assume that just because we believe a book is in the public domain for users in the United States, that the work is also in the public domain for users in other countries. Whether a book is still in copyright varies from country to country, and we can't offer guidance on whether any specific use of any specific book is allowed. Please do not assume that a book's appearance in Google Book Search means it can be used in any manner anywhere in the world. Copyright infringement liability can be quite severe.

About Google Book Search

Google's mission is to organize the world's information and to make it universally accessible and useful. Google Book Search helps readers discover the world's books while helping authors and publishers reach new audiences. You can search through the full text of this book on the web at <http://books.google.com/>

CONFINGD

Presented to

~~151098~~

174

13

the

by
H. Pottinger of
Worcester Coll.

Nov 1896
Comenius Collection
PG 4144. P9

302595732-

JAROSLAVA PUCHMÍRA

P R A V O P I S

RUSKO-ČESKÝ.

VYDÁNÍ OPRAVENÉ I DOPLNĚNÉ.

РУССКО-ЧЕШСКОЕ

П Р А В О П И С А Н И Е.

ИЗДАНИЕ ИСПРАВЛЕННОЕ И ДОПОЛНЕННОЕ.

V PRAZE.

TISK I PAPÍR SYNŮV BOHUMILA HAASE.

1851.

Ruska psací arbuha.

a	a	b	v	g	d	e	c	x
$a.A, c.F$	$b.B, v.F$	$g.D, a.F$	$e.C, c.E$	$x.H$				

[illegible]
$$\frac{\pi n. \pi}{p} \frac{p p. p}{r} \frac{c c. c}{s} \frac{c c. c}{t} \frac{y y. y}{u} \frac{c c. c}{f} \frac{x x. x}{ch}$$

$\frac{uy}{c}, \frac{ur}{c}, \frac{uw}{c}, \frac{uz}{c}$

$$\frac{v \otimes w}{e} = \frac{\alpha \beta}{ju}, \quad \frac{y \otimes v}{f} = \frac{ya}{y-v}$$

PRAVOPIS RUSKO-ČESKÝ.

II.

Azbuka neboli Abeceda rusko-česká.

§. 1. Písmo rusko-české následující měj písmena:

Rusko-česky; a znírusky.			Rusko-česky; a znírusky.		
а	а,	Азъ.	р	г,	Рцы.
б	б,	Бѣки.	рь	ѣ,	—
в	в,	Вѣди.	с	с,	Слово.
г	г,	Глаголь.	т	т,	Твёрдо.
г	h,	—	ть	ѣ,	—
д	д,	Добро.	у	и,	Укъ.
дѣ	ѣ,	—	ф	ѣ,	Фертъ.
е	je,	Есть.	х	ch,	Хъръ.
ж	ž,	Живѣше.	ц	с,	Цы.
з	z,	Земля.	ч	č,	Червь.
и	і,	иже.	ш	š,	Ша.
й	j,	—	щ	šč,	Ща.
и	і,	—	ъ	—	Еръ.
і	і,	I.	ы	у,	Еры.
к	k,	Како.	ь	,	Ерь.
л	l,	Люди.	ѡ	ě,	Ять.
м	m,	Мыслѣте.	э	e,	Э.
н	n,	Нашъ.	ю	ju,	Ю.
нѣ	ň,	—	ію	ji,	—
о	o,	Онъ.	я	ja,	Я.
о	ů,	—	ѳ	th,	Өнтá.
п	p,	Покóй.	ѳ	y, ev,	Ѳжница.

§. 2. Písmena tato se dělí a jsou:

Bezhlasná: ъ а ъ.

Samohlasná (Vocales):

а, á, е, é, и, í, о, ó, у, ý, ѣ, ѣ́, ѣ́́, э, ю, ю́,
я, я́, ѡ.

Ostatní jsou souhlásky (Consonantes).

§. 3. Bezhláska

I. ъ, kteráž jer slove, klade se:

všudy na konci slova za souhláskou tvrdou, i v předložkách (praeposicích): он, онъ; дал, далъ; зуб, зубъ; в městě, въ мѣстѣ.

Jestli slovo složené, v kterém první slabyku zavírá souhláska tvrdá, a druhou začíná samohláska anebo j, má se rozdělit, položí se mezi ně ъ: nadjíti, надѣ́ти; odjezd, одѣ́здъ; předu-kázati, прѣ́ду-ка́зати. Zběhnouli se dvě souhlásky, ъ se vynechá: oddech, одде́хъ; příjem, пріе́мъ, (пріе́мъ).

Před s, съ, a se, ce, které, stojíc za slovesem (post verbum), vždy se s ním spojuje, vynechává se ъ: dals, далсѣ; zabil se, забилсе. Skončujeli se ale slovo s souhláskou měkou, tedy se položí:

II. ъ. Znamení toto slove jer', a užívá se ho:

Na konci, po měkých: dlaň, длань; sed, сѣдъ; sůl, со́лъ; tchoř, тхорь.

V stupňování příslovek (comparativu adverbiorum), když se samohláska vynechá: draž, дра́жъ; dřív, дрѣ́въ; dál, да́ль; líp, ли́пъ; snáz, сна́зь.

Když stojí souhláska měká před jinou v slově souhláskou: hořký, горькѣ́й; hřbet, грѣ́бетъ (хребетъ);

třpytím se, трыпѣ́тѣмсе; lva, лѣ́ва; zaháňka, за-
гáнька.

V slovích: dnes, днесь; kdes, гдесь; letos, лѣ́тось;
прыč, прычъ; skrz, скръзъ; zas, зась.

§. 4. Z Azbuky se vidí, které písmě ruské písmenu českému odpovídá; pročť nezdá se mi zapotřebí, více o tom mluvit. Toliko připomenouti potřebí, že v slovích, původně řeckých *o*, místo *th* se klade, jako: bibliothéka, библіотѣ́ка; katedra, катѣ́дра. Tím tedy se stane rozdíl mezi Martin, Martinus, Мартинъ; a Martin, Marthae, Марѣинъ.

§. 5. Samohlásky v Rusko-Češtině píše.

a, když jest krátké, *a*; prodlužujeli se, *á*: ano, ано; halama, галама; dávává, дáвává.

oy. Rus nezná dvojhlásky *ou*; ale místo ní užívá v *Akkus.* jedn. žen. *y*o, a v *Instr.* *o*y; ostatně všudy *u* (*y*). Na místo *ou*, v *Instr.* má Polák *ą*: tou hloupou hlavou, tą głupią głową.

e, se píše jako u nás: tebe, тебе; nenese, не́несе. Prodlužujeli se, dostává čárky: milého, милѣ́го. Na začátku slabiky ale klade se za *je*: jest, е́сть; jeho, е́го; daruje, да́руе.

Rus užívá *и*, kde my *i*: чинити, jest naše činiti. Prodlužujeli se, dostane čárku: lípa, ли́па; chodí, ходи́; Kde se *и*, *i*, píše, následující ukážou pravidla:

По ч, ш, щ, ж všude se píše *и*: meči, мечи; naši, наши; luština, лу́щина; lži, лжи. Rus píše nyní proti pravidlu i po *г, х, к*, měké *и*: по́гу, ноги; gyps, гипсъ; duchy, духи; ruky, руки.

По *d, n, r, t*, když změka znějí, jako *đ, ñ, ř, t*: hoditi, го́дити; nit, нитъ; kořisti, ко́рести.

Kde po *d, ň, ř, t* vyslovuje se *í*, v podobné případnosti po *b, f, l, m, p, v*, píše se *i*. Poněvadž v *Nom. mn.* říká se: hadi, jeleni, mistři, kati; tedy v slovích věcí životných piš také *i* po *b, f, l, m, p, v*: drábi (ne zhruba dráby, jako již měšťák vyslovuje; ale tence, skoro jako drábji, jen aby toho *j* skoro nic nebylo slyšeti) дра́би; hňupi (hňupji), гнѹпи; chámi (chámji), хами; chlapi (chlapji), хлапи; žeravi (žeravji), жерави; volí, воли. Podle pravidla toho píše se *i* (и) v odpadích na *ic, ice, ička, idlo, ik, il, im, in, ín, ina, inac, írna, iř, isko, iště, itelný, itel, iti, ití, itý, ivý*: dědic, дѣдиць. Pravidlo toto také platí:

Po *ц, с, з* (*с, s, z*): baciti, бацити; směsice, смѣсѣ; kozinec, козинець.

V slovesech opětovacích, kdež české *y* stávalo místo *í*: sývati, сѣвати (od sěji); zývati, зѣвати (od zěji). Nazývati, взѣти a získati, про předložku, píše se на-зѣвати, взѣти, зыскати; slovo druhé *od* zovu poslední pochází *od* iskati, hledati; odtud vískati.

Dáli se v retných písmenech v ohýbání nebo v odvození *í* proměnití v *ě*, piš *í* (и). Tak: bída, збірати, víra, вітр; najde se v: bědovati, zběř, věřiti, větru.

V cizích slovích vůbec se píše *í* (и, ий): biblí, библії; mistr, мистръ, krom pytel.

V první slabyce násled. slov piš *и*: síla, сила; símě, сѣмѣ; síň, сѣнь; sirotek, сиротекъ; sirý, сирѣй; síf, сѣть; sivý, свѣй; zsinalý, зсиналѣй; zima, зима. Jakož i

v bič, бичъ (Rus. бичъ); bidelec, bidlo, біти, битовати; po *f*, a *l*, všudy, kromě: lyko, лыко; lyska, лысý; mi, ми (mihi); mihatí se, mihule, мигуле; míchatí, мѣк, мѣкачка, milý, мѣлѣ, mír, мѣр, mífik, мѣса, мѣ-

šek, mizeti, мизѣти; mizina, píce, picovati, pích, pik-
nosý, pila, píle, піля; pilník, pilný, пильный; pípa,
piplati, písek, písk, pískati, piskoř, písmo, пісьмо;
píst, píšek, píši, pištěti, píti, pitomý, pivo, pizditi, ví-
dati, viděti, vidle, видѣль; víhlov, vichřice, viklati, vi-
kýř, vilný, vina, vinouti, vínek, vír, visák, viseti, ви-
сѣти; vískati, vítěz, vítí.

Slabyka *ji* vyjádří se písmenem *и*; *ji* ale písm. *й*:
hájití, гаити; zloději, злодѣи; zajíkati se, зайкатисе;
jíl, їль. Ostatně viz ю.

i. Stojili *i* před samohláskou, nebo před *j*; jeli sla-
byka krátká, posadí se *i*; jeli dlouhá *í*; pětiuhelný,
пѣтиугельный; pijavice, пиявице; příjem, приємъ.

o. Po tvrdé souhlásce posadí se *o*, kde naše stojí *o*;
za *u* ale *ó*: holoto, голото; vůl, во́ль; stůj, сто́й.

y. Naše *u* Rusové vyjadřují figurou *y*: usnu, усну.
Dlouhé *ú* (*ou*), znamením *ou*: oumysl, ўмысль neb ou-
мысль; běhoun, бѣгоунъ; budou, будуу.

ы. Písmě toto jest naše hrubé *y*: byly, были. Tá-
hneli se, ѣ: рýча, пýха. Pak *ы*, *y* se píše:

po *d*, *n*, *r*, *t*, když zhruba znějí: dudy, дуды; ženy,
жены; hory, горы; ty, ты.

Dáli se proměnití v *ej*, nebo v hrubé *e*: kopyto
(kopejtko), копыто; kobyla (caballus, kobela) кобы-
ла; slyšeti, (slejchati), слышети; rušný, (rejcha),
пышный.

Po *z*, *s*, v slov.: syn, сынъ; vysýchati, высыхати;
sypati, сыпати; sýr, сыръ; syt, сытъ; syčeti, сычети;
jazyk, назýвати, языкъ, называти.

V statných na *yka*: babyka, бабыка, muzyka, музы-
ка, osyka, осыка.

Po *l* a retných písmenách: kde *d, n, r, t*, zní; tam *i* zní *y*, po *b, f, l, m, p, v*, up. *Accus.* množ. má: hady, ženy, mistry, tety; tedy *y*: baby, drofy, voly, chámý, chlapy, lvy, львы.

V násl. statných: cavyk, povyk, zvyk, my, (nos); obyčej, pelyněk, pytel, třpytět se, zpytovat, vy.

Ъ. Za české *ě* v Ruštině stojí *ѣ*: běda, бѣда; věrou, вѣрой. *ѣ* se píše:

kde je Čech vyslovuje: němec, нѣмецъ; tobě, тобѣ.

Po *ц, с, з* v slov.: celý, цѣлѣй; celovati, цѣловати; cena, цѣна; cesta, цѣста; sedět, сѣдѣти; sekati, сѣкати; sekera, сѣкера; seno, сѣно; seju, сѣю; zeju, зѣю.

Po *l*, když následuje *e* měké: les, лѣсъ; léto, лѣто; koleho; колѣно; železo, желѣзо; slepý, слѣпѣй.

České *ře* se dává písmeny *рѣ*: řeka, рѣка; řezu, рѣжу.

Jeti, dojme skrze *ѣти*; jezdit, ѣздити; jedl, ѣдлѣ; lidojed, людѣдѣ. Ostatně po *ц, с, з* může se po česku jen za *e* vysloviti, ale s Rusy sluší *ѣ* psáti.

ѣ. Začíná se slabýka s *e*; posadí se *э*: erb, эрбѣ; poema, поэма.

ю, vyobrazuje naše *ju*: zahoju-, загою-. Při tom pozor dáti sluší:

ю se položí a) místo *ju*: junec, юнецъ; Jupiter, Юпитеръ. b) Po měké souhlásce, když stojí *'u*: ďubati, дѣбати; kraluji, краюю; upevňujte, упеvнюйте; důvěruje se, довѣрюе; fufu, тютю.

Kde Čech krátké *ji*, a ostatní Slované *ju* užívají, posadme *ю*: jih, югъ; jihnouti, jinoch, jitro, jitrocel, místo *juž*, южъ пише obecně s Rusy *ужъ*. Na konci vysloví se za *ji*: v kraji, въ краю, místo краю. ю

po souhlásce ale stojí za *i*, v bířic, бѣрюць; bliji, блюю; břicho, брюхо; čelist, челюсть; klid, клѣдъ; klivati, клѣвати; libovina, любовина; libý, любѣый; lid, людь; lilek, люлекъ; pliji, плюю.

ю má vyjádřiti naše *í* a *jí*. První, v slovích; břísko, брюшко; klíč, ключъ; litý, лѣтый; líbezný, любезный. Druhé, když Čech *ji*, ostatní Slované *ju*, kladou, v jítro (jugerum), ютро; jicha, юха; krajíc, краѣць; milují, милую.

я jest dvojí: *я*, *я*.

I. *я* vyjadřuje naše krátké:

ja: jahoda, ягода; jazyk, языкъ; nějaký, нѣкакѣй.

'a (*la*, *řa*): hádala, гадята; vyňal, вынялъ; proklatý, проклатѣй; řasa, ряса; Mářa, Моря.

II. *я* stojí:

Místo *ja* *я*: voják, воѣкъ.

Místo *'á* (*lá*, *řá*): oslátko, ослѣтко; štěňátko, щенѣтко; řád, рѣдъ; koťátko, котѣтко.

v mají řecká a hebrejská slova místo *y*, na počátku slova nebo za souhláskou: hymn, ѡмнъ; Tyrus, Тѣръ; Syřský, Сѣрскѣй. Po samohlásce místo *er*: Eucharistia, Евхаристія; Evangelium, Евангелиѣмъ.

Sklonění.

§. 6. Zde především na rozdělení písmen pozor dáti sluší.

I. h, g, ch, k.

II. v, f, b, p, m, l, r, d, t, z, s.

III. j, c, ž, š, č, šť.

A.*I. Sklonění jmen statných mužských.***O b r a z I.**

Východ. v, f, b, p, m, n, l, r.
 въ, фъ, бѣ, пѣ, мѣ, нѣ, лѣ, рѣ.
 d, t, z, s, h, g, ch, k.
 дѣ, тѣ, зѣ, сѣ, гѣ, хѣ, кѣ.

Jednotný.**Množný.**

Život. R.-Č.

R.

Život. R.-Č.

R.

N. хлапѣ

рабѣ,

N. хлапѣ

рабѣ,

A. хлапа

раба,

A. хлапы

рабѣвъ,

G. хлапа

раба,

G. хлапѣвъ

рабѣвъ,

D. хлапу

рабѣ,

D. хлапѣмъ

рабама,

L. хлапу

раба,

L. хлапехъ

рабама,

S. хлапемъ

рабама

S. хлапы

рабама.

V. хлапе

Прим. Въ пад. Зват. (Voc.), един. чис. мѣняется г на ж; х на ш; к на ч: Боже, душе, пахольче. Въ имен. и зват. вещей одушевленныхъ, и предл. пад. числа множ. г мѣняется на з; х на ш; к на ч: подру-зи, въ грѣшнѣхъ, пахольци.

Jednotný.		Množný.	
Neživot. R.-Č.	R.	Neživot. R.-Č.	R.
N. дубъ	дубъ,	N. дубы	дубы,
A. дубъ	дубъ,	A. дубы	дубы,
G. дубу	дуба,	G. дубовъ	дубовъ,
D. дубу	дубу,	D. дубомъ	дубамъ,
L. дубъ	дубъ,	L. дубехъ	дубахъ,
S. дубемъ	дубомъ	S. дубы	дубами.
V. дубе			

О б р а з П.

Vých. j, љ, l, ř, d, t, z', s',
й, нь, ль, рь, дь, ть, зь, сь.

Jednotný.		Množný.	
Život. R.-Č.	R.	Život. R.-Č.	R.
N. конь	царь,	N. кони	царя,
A. коня	царя	A. конѣ	царей,
G. коня	царя,	G. коней	царей,
D. коню	царю,	D. конюмъ	царямъ,
L. кони	царѣ,	L. конѣхъ	царяхъ,
S. конѣмъ	царемъ,	S. кони	царями.
V. коню			

Pozn. a) Neživotná mají Acc. jedn. jako Nom. a v Nom. množ. в místo и: пень; пня. Tak také místo и mají e: кошь, коше.

b) Statná na j (й) mají místo в jen e: гай, gen. гае; злодѣй, Inst. злодѣемъ; Acc. množ. злодѣе.

c) Los, лось; losos, лосось; pštros, пштрось; rys, рысь; kněz, князь; vítěz, витязь; jen že slova на съ v pádích křivolakých jdou podle obr. I.

V. Nom. по ц říšou Rusi м: купцы, жильцы, бойцы.

II. Sklonění jmen statných ženských.

S t ř í d a I.

O b r a z I.

Východ. j, v', b', p', m', ň, l',
 й, въ, бь, пь, мь, нь, ль,
 ř, с, ž, č, šť.
 рь, ць, жь, чь, нь.

Jednotný.

Množný.

R.-Č.	Rusky	Rusko-Česky	Rusky.
N. A. кáдь	кадь,	N. A. V. кáдѣ	каді,
Gen. кáдѣ	кади,	G. кáдіѣ	кадѣй,
D. L. кáди	кади,	D. кáдімъ	кадіамъ,
Soc. кáді	кадѣю,	L. кáдіхъ	кадіахъ,
Voc. кáди		S. кáдіми	кадіами.

a) Vých. na j; eo (krev); c, ž, š, č, šť, mají místo ѣ
 všudy jen e: крове; хвоени.

O b r a z II.

Vých. v', b', p', m', ň, l', ř, d, t, z', s',
 въ, бь, пь, мь, нь, ль, рь, дь, ть, зь, сь,
 с, ž, š, č.
 ць, жь, шь, чь.

Jednotný.

Množný.

R.-Česky.	Rusky	R.-Česky	Rusky.
N. A. кость	кость	N. A. кости	кости
Gen. кости	кости	Gen. кості	костѣй
Dat. кости	кости	Dat. костемъ	костіамъ
Lok. кости	кости	Lok. костехъ	костіахъ
Soc. кості	костью	Soc. костми	костіами.

S t ř í d a II.

Obraz I.

Vých.	va,	fa,	ba,	pa,	ma,	na,	la,	ra,	da,
	ва,	фа,	ба,	па,	ма,	на,	ла,	ра,	да,
	ta,	za,	sa,	ha,	cha,	ka,	ska.		
	та,	за,	са,	га,	ха,	ка,	ска.		

Jednotný.

Množný.

R.-Česky.	Rusko.	R.-Česky.	Rusky.
Nom. рыба	рыба,	Nom. рыбы	рыбы
Akk. рыбу	рыбу,	Akk. рыбы	рыбъ
Gen. рыбы	рыбы,	Gen. рыбъ	рыбъ
D. L. рыбъ	рыбъ,	Dat. рыбамъ	рыбамъ
Soc. рыбоу	рыбою,	Lok. рыбахъ	рыбахъ
Voc. рыбо		Soc. рыбами.	рыбами.

Прим. Имена на га, ха, ка, ска перемѣняютъ въ дат. и предл. пад. г на з; х на н; к на ц. Пиши: ногъ, мушъ, руцъ, десцъ; и изговори: цозе, муше, руце, десце.

Pozn. Rus v *Dat.* а *Lok.* podržuje г, х, к: ногъ, мухъ, рукъ.

O b r a z II.

Vých.	je,	vě,	bě,	pě,	mě,	ně,	le,	ře.
	я,	вя,	бя,	пя,	мя,	ня,	ля,	ря.

Jednotný.

Množný.

Rusko.-Č.	Rusky	Rusko.-Č.	Rusky.
Nom. б́аня	п́уля	N. A. б́анѣ	п́ули,
Akk. б́ани	п́улю	Gen. б́аний(ь)	пудь,
Gen. б́анѣ	п́ули	Dat. б́анимъ	п́улямъ,
Dat. б́ани	п́улѣ	Lok. б́анийхъ	п́уляхъ,
Lok. б́ани	п́улею	Soc. б́аніями	п́улями.
Soc. б́ані			

O b r a z II.

Vých. ze, ce, že, še, če.
зя, ця, жа, шя, чя.

Jednotný.

Množný.

Rusko-Č.	Rusky	Rusko-Č.	Rusky.
Nom. душа	душá,	Nom. душе	дúши,
Akk. души	дúшу,	Akk. душе	душѣ,
Gen. душе	душá,	Gen. душий	душѣ,
D. L. души	душѣ,	Dat. душемѣ	душáмѣ,
Soc. душá	душéю.	Lok. душехѣ	душáхѣ,
		Soc. душеми	душáми.

III. Sklonění slov statných pohlaví středního.

S t ř í d a I.

O b r a z I.

Vých. vo, mo, no, lo, ro, do, to, zo, so,
ѡ, мо, но, ло, ро, до, то, зо, со,
ho, cho, ko, sko.
го, хо, ко, ско.

Jednotný.

Množný.

Rusko-Č.	Rusky	Rusko-Č.	Rusky.
Nom. слово	слóво,	слова	словá,
Akk. слово	слóво,	слова	словá,
Gen. слова	слóва,	словѣ	словѣ,
Dat. слову	слóву,	словомѣ	словáмѣ,
Lok. словѣ	слóвѣ,	словехѣ	словáхѣ,
Soc. словомѣ	словомѣ	слова	словáми.

O b r a z II.

Vých. bě, pě, ně, le, ře, dě, tě, se, mě.
бя, пя, ня, ля, ря, дя, тя, ся, мя.

Jed. N. A. *імя*
 G. D. L. *імени*
 Soc. *іменемъ*
 Множ. N. A. *именá*
 Gen. *имѣнъ*
 Dat. *именáмъ*
 Lok. *именáхъ*
 Soc. *именáми*

Jed. N. A. *жеребѣ*
 G. D. L. *жеребѣти*
 Soc. *жеребѣтемъ*
 Множ. N. A. *жеребѣта*
 Gen. *жеребѣтъ*
 Dat. *жеребѣтамъ*
 Lok. *жеребѣтахъ*
 Soc. *жеребѣтами.*

Zde se české rozeznává toliko v *Gen.* *имене*, *грѣ-
 бѣте*, а v мн. *Dat.* *именómъ*, *Lok.* *именехъ*, *Soc.* *имены*
 пак *грѣбата*, *грѣбать*, *грѣбатómъ*, *грѣбатехъ*, *грѣбаты*.

Pozn. Statná na *že, še, če*, místo *я* mají v češtině všude
е, а místo *я*, v množném а: *дѣвч-е*, *Gen.* *jedn.*
-ете, *Nom.* množ. *-ата*.

О б р а з III.

Vých. *be, le, ře, ce, ště.*
бе, ле, рѣ, це, ще.

Jednotný.

Rusko-Č.	Rusky
N. A. <i>поле</i>	<i>пóле,</i>
Gen. <i>поле</i>	<i>пóля,</i>
Dat. <i>поли</i>	<i>пóлю,</i>
Lok. <i>поли</i>	<i>пóлѣ,</i>
Soc. <i>подемъ</i>	<i>пóлемъ,</i>

Množný.

Rusko-Č.	Rusky.
Nom. <i>поле</i>	<i>полѣ,</i>
Gen. <i>полій</i>	<i>полѣй,</i>
Dat. <i>подемъ</i>	<i>полѣмъ,</i>
Lok. <i>поліхъ</i>	<i>полѣхъ,</i>
Soc. <i>поли</i>	<i>полѣми,</i>

Pozn. Po p klade se *ѣ* místo *е*; *морѣ*; а ро *ц, ш,*
 místo *я, ю, јен е, я*: *бичище*, *Gen.* *бичище*, *Dat.*
бичищи; *Nom.* množ. *бичищъ*, *Nom.* а *Gen.* *небе*.

О б р а з IV.

Vých. *um, умъ.*

Jedn. Лилиѹмъ. Množ. N. A. V. Лилиѹ (Lilije).
G. -ѹ; D. -ѹмъ; L. -ѹхъ; I. -ѹми.

S t ř í d a II.

Obraz I.

Vých. í, Rusk.-Česk. ѹ. Rusky ie.

Jednotný.

Množný.

Rusko-Č.	Rusky.	Rusko-Č.	Rusky
N. A. спасеніѹ	спасеніе,	спасеніѹ	спасеніѹ,
Gen. спасеніѹ	спасеніѹ,	спасеніѹ	спасеніѹ,
Dat. спасеніѹ	спасеніѹ,	спасеніѹмъ	спасеніѹмъ,
Lok. спасеніѹ	спасеніѹ,	спасеніѹхъ	спасеніѹхъ,
Soc. спасеніѹмъ,	спасеніѹмъ,	спасеніѹми	спасеніѹми.

Б.

Iména přídavná.

А.

I. Sklonění.

Muž. ѹ, ѹѹ; žen. ѹ, ѹ; střed. é, é.

J e d n o t n ý.

muž.		žen.		střed.	
Rusko-Č.	Rusky	R.Č.	R.	R.-Č.	R.
N. новѹѹ	новѹѹ,	-ѹ	новѹѹ,	-é	-ое,
A. новѹѹ	новѹѹ,	-оу	новѹѹ,	-é	-ое,
G. новѹѹѹ	новѹѹѹ,	-é	новѹѹѹ,	-ѹѹѹ	-ѹѹѹ,
D. новѹѹѹѹ	новѹѹѹѹ,	-é	новѹѹѹѹ,	-ѹѹѹѹ	-ѹѹѹѹ,
L. новѹѹѹѹѹ	новѹѹѹѹѹ,	-é	новѹѹѹѹѹ,	-ѹѹѹѹѹ	-ѹѹѹѹѹ,
S. новѹѹѹѹѹѹ	новѹѹѹѹѹѹ,	-оу	новѹѹѹѹѹѹ,	-ѹѹѹѹѹѹ	-ѹѹѹѹѹѹ.

М н о ж н ý.

mužského		ženského		střed.	
Rusko-č.	rusky	г.-č.	г.	г.-č.	г.
Nom. новѣи	но́вые	-ѣ	но́выя,	-а	-ыя,
Akk. новѣ	но́вые,	-ѣ	но́выя,		
G. L. но́вѣхъ	но́выхъ,	-ѣхъ	но́выхъ,		
Dat. но́вѣмъ	но́вымъ,	-ѣмъ	но́вымъ,		
Soc. но́вѣми	но́выми,	-ѣми	но́выми,		

P o z n. По г, х, к, místo ый píše Rus nepravdělně iй;
а и místo ы: нахý, нарий: с тихým, съ тихимъ;
velikých, великихъ.

II. Sklonění.

Muž. о́в, о́въ; žen. о́ва, о́ва; střed. о́во, о́во.

J e d n o t n ý.

	mužského	ženského	středního
Rusko-Česky	R.-Č.	R.-Č.	
Nom. петро́въ,	петрова,	петрово;	
Akk. петро́въ,	петрову,	петрово,	
Gen. петро́ва,	петровы,	петрова,	
Dat. петрову,	петровѣ,	петрову,	
Loc. петровѣ,	петровѣ,	петровѣ,	
Soc. петровымъ,	петровоу,	петровымъ.	

М н о ж н ý.

mužského	ženského	středního
Nom. петрови,	петровы,	петрова,
Akk. петровы,	петровы,	петрова,
G. L. петровыхъ,	петровыхъ,	петровыхъ,
Dat. петровымъ,	петровымъ,	петровымъ,
Soc. петровыми,	петровыми	петровыми.

Pozn. Po *j, ň, l, ř, d, t, zь, c, ž, š, č, šť* jest v staroslovanském místo *ó, é*; a místo *o, e*: Rozhoňŭv, Rozгонѣvъ; kněžŭv, князѣvъ; učitelovo, учителево, my ale zůstanem při *ó*.

III. Sklonění.

Vých. Česk. ve všem pohlaví *í*.

R.-Č. muž. -iŭ, žen. -iŭ, střed. -iŭ.

J e d n o t n ý.

Nom. přejňiŭ, s. ee
Akk. přejňiŭ, s. ee
Gen. přejňiago,
Dat. přejňemu,
Lok. přejňemъ,
Soc. přejňimъ,

Ž. Nom. přejňiŭ,
Akk. přejňiŭ,
Gen. přejňei,
Dat. přejňei,
Lok. přejňei,
Soc. přejňeŭ.

M n o ž n ý.

N. A. přejňie, s. iŭ
G. L. přejňiŭ,
Dat. přejňimъ,
Soc. přejňimi,

N. A. přejňiŭ,
G. L. přejňiŭ,
Dat. přejňimъ,
Soc. přejňimi.

Jednot.

Nom. rybŭiŭ, s. ьe
Akk. rybŭiŭ, s. ьe
Gen. rybŭiŭ,
Dat. rybŭemu,
Lok. rybŭemъ,
Soc. rybŭimъ,

Ž. rybŭiŭ,
rybŭiŭ,
rybŭei,
rybŭei,
rybŭei,
rybŭeŭ,

Množ.

N. A. rybŭiŭ,
G. L. rybŭiŭ,
Dat. rybŭimъ,
Soc. rybŭimi.

A) Tak se skloňují přídavná od věcí životných pošlá (latině větším dílem na *nus*) majíce jen jedno pohlaví: liščí, лишчій; *m. ž. s. vulpinus, vulpina, vulpinum*. Takť i: psiŭ, koziŭ, človѣčiiŭ, govѣziŭ. Ostatně přídavná na *nŭ*, a přičestí na *ci*, vynechávají *ь*:

летній, врхній, првній: летního, милуюcíго; kdežto Rus místo цй klade ща: милующаго.

- B) Tak se i skloňují muž. Jiří, Iriř: суді, судіѣ; žen. paní, panіѣ; rolí, роли. V množném místo ѣхъ, ѣмъ, ѣми, mají: іи, імъ, іми, jako спасеніи.

Б.

O stupních přirovnání.

- a) K rovnému se přidá -ѣйшіѣ, -ейшіѣ, a bude vyšší: милѣйшіѣ, krásнѣйшіѣ, дивочейшіѣ. Ale: дражшіѣ, нижшіѣ, тишшіѣ etc.
- b) Přidáli se k vyššímu částčka неѣ, ruský наи, bude nejvyšší: неѣкраснѣйшіѣ.

В.

O Náměstkách.

Мѣ, піше Rus мя; мпе, R. меня; мноу, мноу, R. мною; тѣ, тя; тобѣ, тобъ, R. тебъ; тебоу, тебоу, R. тобою; себоу, себоу, R. собою.

Она, она:	Gen. R.-Č. ѣ,	R. ея,
	Dat. — ѣ,	— ей.
	Akk. — и,	— ее.
	Lok. — нѣ,	— ней,
	Inst. — ѣ,	— ею.
	Akk. množ. је, я.	

III.

Časování (Conjugatio.)

O b r a z I.

Známka II. osoby přítom. *дѣ́, а́шь.*

P ř í t o m n ý.

Rusko-česky	rusky.
Jedn. 1. <i>здвѣг-а́мь,</i>	-аю,
2. -а́шь,	-аешь,
3. -а́,	-аетъ,
Množ. 1. -а́ме,	-аемъ,
2. -а́те,	-аете,
3. -аю́,	-ають.

Přestupovací přítomný.

Jedn. m. stř. <i>здвѣг-ая,</i>	-ая,
žensk. -ю́ць,	nebo
Množ. m. ž. st. -ю́ще,	-аючи.

Rozkazovací.

Jedn. 2. 3. <i>здвѣг-ей,</i>	-ай,
Množ. 1. -ейме,	—
2. 3. -йте,	-айте.

Příčestí činné.

m. ž. stř. <i>здвѣг-аю́щій,</i>	-ающій.
---------------------------------	---------

Neurčitý.

<i>здвѣг-ати,</i>	-ать.
-------------------	-------

Dostižný.

<i>здвиг-а́тъ.</i>	—
--------------------	---

Minulý.

	Rusko-česky.	rusky.
Jedn. muž.	здвѣг-аѣ,	-аѣ,
žen.	-аѣ,	-аѣ,
střed.	-аѣ,	-аѣ,
Množ. muž.	-аѣ,	
žen.	-аѣ,	-аѣ.
střed.	-аѣ,	

Přestupovací minulý.

Jedn. muž.	здвѣг-авѣ	-авѣ,
ž. stř.	-авѣ,	ѣѣ
Množ. m. ž. stř.	-авѣ,	-авѣ.

Příčestí trpné.

Jedn. muž.	здвѣг-аѣ,	-аѣ,
žen.	-аѣ,	-аѣ,
střed.	-аѣ,	-аѣ.
Množ. muž.	-аѣ,	
žen.	-аѣ,	-аѣ.
střed.	-аѣ,	

Slovesné.

здвѣг-аѣ,	-аѣ.
-----------	------

O b r a z II.

Známka II. osoby přítom. еѣ, емѣ.

P ř í t o m n ý.

	Rusko-česky.	rusky.	Rusko-česky.	rusky.
J. 1.	ме-ю,	мо-ю.	вез-у,	-у.
2.	-емѣ,	-емѣ.	-емѣ,	-емѣ.
3.	-е,	-етѣ.	-е,	-етѣ.
M. 1.	-еме,	-емѣ.	-еме,	-емѣ.
2.	-ете,	-ете.	-ете,	-ете.
3.	-ю,	-ютѣ.	-оу,	-утѣ.

Přestupovací přítomný.

Rusko-česky.	rusky.	Rusko-česky.	rusky.	
J. m.				
n.	-я,	-я.	-а,	-а.
ž.	-юць,	nebo	-оуць,	nebo
M. m. ž. st.	-юце,	-ючи.	-оуце,	-учи.

Rozkazovací.

J. 2.	-й,	-й.	-ь,	-и, (ь)
3.				
M. 1.	-йме.	—	-ьме,	—
2.				
3.	-йте,	-йте.	-ьте,	-ьте.

Příčestí činné.

m. ž. st.	-юций,	-ющий	-оуций,	-ущий.
-----------	--------	-------	---------	--------

Neurčitý.

мы-ти,	мы-ть.	-ти,	-ти.
--------	--------	------	------

Dostížný.

мы-ть.	—	-ть.	—
--------	---	------	---

Minulý.

J. m.	-лъ,	-лъ.	-лъ,	-ъ.
ž.	-ла,	-ла.	-ла,	-ла.
st.	-лю,	-лю.	-лю,	-лю.
M. m.	-ли,		-ли,	
ž.	-лы,	-ли.	-лы,	-ли.
st.	-ла,		-ла.	

Přestupovací minulý.

J. m.	мы-въ,	-въ.	вез-ъ,	
ž. st.	-вши,	čili	-ши,	-ши.
M. m. ž. st.	-вше,	-вши.	-ше	

Příčestí trpné.

Rusko-česky	rusky.	Rusko-česky	rusky.
J. m. -тъ,	-тъ.	везе-нъ,	-нъ.
ž. -та,	-та.	-на,	-на.
st. -то,	-то.	-но,	-но.
M. m. -ти,		-ни,	
ž. -ты,	-ты.	-ны,	-ны.
st. -та,		-на,	

Slovesné.

-ті,	-тіе.	-ні,	-ніе.
------	-------	------	-------

O b r a z III.

Známka II. osoby přítom. іѣ, ішь.

Přítomný.

J. 1.	нос-іѣмъ,	нош-у,	вѣл-іѣмъ,	-яю.
2.	-ішь,	нос-ишь.	-іть,	-яешь.
3.	-і,	-итъ.	-і,	-яеть.
M. 1.	-іме,	-имъ.	-іме,	-яемъ.
2.	-іте,	-ите.	-іте,	-яете.
3.	-і,	-ятъ.	-яю,	-яють.

Přestupovací přítomný.

J. m.	-я,	-я	-яя,	-яя.
st.				
ž.	-іць,	nebo	-яюць,	nebo
M. m. ž. st.	-іце,	-ючи.	-яюце,	-яючи.

Rozkazovací.

J. 2.	-ъ,	-и.	-ій,	-ій.
3.				
M. 1.	-ьме,	—	-ійме,	—
2.				
3.	-ьте,	-ите.	-ійте,	-ійте.

Příčestí činné.

Rusko-česky.	rusky.	Rusko-česky	rusky.
m.ž.st. -ицій,	-яцій.	-яюцій,	-щій.

Neurčitý.

-ити,	-ить.	-яти,	-ять.
-------	-------	-------	-------

Dostižný.

-итъ.	—	вал-ять,	—
-------	---	----------	---

Minulý.

J. m.	носи-лъ,	-лъ	вѣл-ялъ,	-ялъ.
ž.	-ла,	-ла.	-яла,	-яла.
st.	-ло,	-ло,	-яло,	-яло.
M. m.	-ло,		-яли,	
ž.	-лы,	-ли.	-ялы,	-яли.
st.	-ла.		-яла,	

Přestupovací minulý.

J. m.	-въ,	-въ.	-явъ,	-явъ,
ž. st.	-вши,	а	-явши,	ѣли
m.ž.st.	-вше,	-вши.	-явше,	-явши.

Příčestí trpné.

J. m.	ноше-нъ,	-нъ.	-енъ,	-янъ.
ž.	-на,	-на.	-ена,	-яна.
st.	-но,	-но.	-ено,	-яно.
M. m.	-ни,		-ени,	
ž.	-ны,	-ны.	-ены,	-яны.
st.	-на,		-ена,	

Slovesné.

ноше-ні,	-іе.	-яніи,	-яніе.
----------	------	--------	--------

A) V slovesech na *leti* píše se *лѣ*; v hlah. na *liti*, ale le: velení, велѣніи; chválení, хвалѣніи.

B) По ц, ч, ш, щ, з, ж, místo *я* píše se *е*: vláčetі, влачѣти. Ostatně viz níže v souhláskách 4).

R o z d í l

mezi jazykem

českým a ruským.

Jazyk český od ruského dělí se

I.

P í s m e m.

- a) Čech užívá latinských; rus řeckých písmen.
- b) Čech změkčuje jako Polák, písmena proužkem; Rus znamením ъ; a ztvrzuje znamením ѣ, čehož ale Čech nečiní ani nepotřebuje.
- c) Rus má v své abecedě všecko jednoduchá písmena; na čemž se dokonalost písma ruského zakládá. Vyjma *ch*, *št*, Čech se mu vyrovná, a kromě něho žádný v Evropě jazyk.

II.

V Souhláskách.

I. Rus nemá v řeči své ani *k* ani *ř*. Místo *k* má *g* (*r*); a místo *ř*, *rj* (*pe*). Naše:

hlava,		golová,		голова.
hrad,		górod,		górodъ.
hora,		gorà,		горà.
sněhu,		sněgu,		снѣгу.
rohem,		rogom,		рогómъ.
řeka,		rjeka,		рѣка.

vyslovuje:

a píše:

II. Místo

A) *h* má *z, ž*:

- a) hvězda,   zvězdà,   звѣздà.
 b) hřebec,   žerebec,   жеребѣцъ.
 c) V Gen. píše *g* a vyslovuje *o*: *jeho* místo *jeho*,
 erq; silného, sil'nago, сильнаго.

B) Naše *c* mění:1) v *č*, a v *šč*:

- a) V štatných: moc, noc, pec; моцъ, ноцъ, печь;
 мочь, ночь, печь.
 b) V II. sklon. Stříd. II. obraz III.
 svíce,   svěča,   свѣча.
 píce,   pišča,   пища.

V středním *plece* má *plečo*, плечо slovansky
 плеча. v množném.

- c) V přídavných na *ci*: telcí, teljačí, телячий.
 d) Na *ovic*: Petrovic, Petrovic, Петровичъ.
 e) V přičestí trpném na *cen*: mlácen, moločen, мо-
 лочень, млaщень.
 f) Přičestí činné na *ci*: milující, mlující, мл-
 лующий; chodící, chodaščí, ходящий.
 g) V neurčitém na *ci*:
 moci,   моцъ,   мочъ (мошь).
 péci,   pečъ,   печь.
 tlouci,   toločъ,   толочъ.
 vlci,   voločъ,   волочъ.

h) V následních slovích:

co, (Gen. čeho),	čto,	что.
ctím,	čtu,	что.
cizí,	čuzij,	чужий.
dci (dcera),	doč,	дочь.

i) V slovesech na *-covati*, pocházejících od sloves na *tím* mění *c* v *щ*:

osvěcovati,	osvěščať,	освѣщать.
-------------	-----------	-----------

k) V přídavných na *cký* i statných na *ctví* užívá *ч*:

řecký,	grečeský,	греческій.
kupectví,	kupéčestvo,	купечество.

2) V *k*:

zrcadlo,	zrkalo,	зѣркало.
----------	---------	----------

Б) *k* mění v *c*, *č*:

květ,	cvět,	цвѣтъ.
kýchati,	čchaju, čchati,	чхать.
skrz,	črez,	чрезъ.

Г) *z* proměňuje v *ž* a *žd*:

a) V slovích II. sklonění, střída II. obraz III.

nouze,	nužda,	нужда.
meze,	meža,	межа.
sáze, <i>mn.</i> sáža, <i>jed.</i>	sáжа.	Таk i odvozená
nuzný,	nužný,	нужный.

b) V přičestí trpném sloves na *dití*:

buzen,	bužden,	буждень.
rozen,	rožden,	рождень.
souzen,	sužden,	суждень.

c) V opětovacích i častotlivých na *eti* a *zovati*:

vycházeti,	vychaživať,	выхаживать.
vycházení,	vychoždenie,	выхождение.
odsuzovati,	otsužďať,	отсуждать.

d) V přídavných na *st*, kteréžto *z*. Polák literou *dz*, Charvát literou *j* dává:

břeží,	berežij,	бережий.
cizí,	čužij,	чужий.
hovězí,	govjažij,	говяжий.
příchozí,	prichožij,	прихожий.

Δ) V přítomném mění *c* v *č*; *d* a *z* v *ž*; *s* v *š*; *t* v *č*; *st* v *šč*:

chci,	choču,	хочу.
vidím,	vižu,	вижу.
hrozím,	grožu,	грожу.
hlozi,	gložu,	гложу.
nosím,	nošu,	ношу.
krouším,	kručū,	кручу.
hustím,	gušču,	гущу.

II. Užívá měkkých, kde my tvrdých: Genit.

den,	děň,	дѣнь,	-дня.
ječmen,	jačmeň,	ячмень,	-пя.
hřeben,	grebeň,	грѣбень,	-бня.
kamen,	kámeň,	камень,	-мня.
kořen,	koreň,	корень,	-рпя.
prsten,	persteň,	перстеень,	-ня.
řemen,	remeň,	ремень,	-мня.
nedvěď,	medvěď,	медвѣдь,	-дя.
žalud,	želud,	желудь,	-дя.

IV. Vypouští *d* a *t*:

a) V přídavných na *edlný*:

smrtnedlný, smertel'ný, смертельный.

b) V statných od minulého pocházejících:

pravidlo,	pravilo,	правило.
vidle, <i>mn.</i>	vily,	вилы.
šidlo,	šilo,	шило.

V Gen. mn. ne
šidel ale šil. Tak i

hrdlo,	góřlo,	góřlo.
rádlo,	rálo,	paľo.
sádlo,	sálo,	śaľo.
pometlo,	pomelo,	помело.

c) V slovesech v minulém před *l* majících *d* a *t*:

padl,	pal,	паľ.
uvadl,	uvjal,	уваľ.
jedl,	jel,	яľ.
vedl,	vel,	веľ.
četl,	čel,	чеľ.

Tak i přídavná od nich pošlá:

padlý,	palý,	паľый.
vadlý,	vjalý,	ваľый.

d) V slovese: módliti se, modlitba, sedm; molíťsa, molitva, sem'; моли́ться, моли́тва, семь.

V. Po literách retných *b*, *m*, *p*, *v*, kde my toho nečiníme, klade *l'*, a sice:

a) V I. sklon. před *ě* a *a*:

Říměnin,	Riml'anin,	Рiмлянинъ.
----------	------------	------------

b) V II. sklon. stříd. II. obraz II.

země,	zeml'a,	земля.
hrabě <i>m.</i>	grabli,	грабли.

c) V slovesech na *ěti* a *ovati* (rusky -лять).

vytápěti,	vytápl'ati,	выта́пли.
oslavovati,	oslaví'at,	осла́влять.

d) V přítomném, v přičestí trpném od slovesného slov na *jm*; rusky na *lju*:

lomím,	lomľu,	ломлю.
trpím,	terplľu,	терплю.
lovím,	lovlľu,	ловлю.
lomení,	lomlenie,	ломление.

trpění	terplenié,	терпленіе.
lovení,	lovlenie,	ловленіе.

VI. V III. osobě sloves přítomného i budoucího v jednotném i množném počtu klade na konci *t*:

on chodí,	chodit,	ходить.
on leze,	lězet,	лѣзетъ.
on miluje,	milujet,	милуетъ.
oni chodí,	chodat,	ходятъ.
oni lezou,	lězút,	лѣзутъ.
oni milují,	milujut,	милуютъ.

III.

V slovech bez samohlásek.

I. V slovech, v kterých není žádné samohlásky: Rus před *l* nebo *r* klade *e* nebo *o*, a sice:

a) *e*:

brdo,	bérdo,	бѣрдо.
brloha,	berlóga,	берлѡга.
drn,	dérn,	дѣрнъ.
smrt,	smerť,	смерть.
šrdce,	serdce,	сѣрдце.
srna,	serná,	серна.
srp,	serp,	серпъ.
vrch,	ver'ch,	вѣрьхъ.
vtiti,	vertif,	вертитъ.
zrcadlo,	zerkalo,	зѣркало.
zrno,	zérno,	зѣрно.

b) *o*:

brť,	borť,	борť.
brzo,	borzo,	борзо.
hrb,	górb,	гѡрбъ.
hrdlo,	górklo.	гѡрко.

hrnec,	goršok,	горшóкъ.
krčma,	korčma,	корчма.
krmiti,	kormit,	кормить.
trh,	torg,	торгъ.
hltati,	goltať,	голтаť.
mlčeti,	molčať,	молчать.
pln,	pólon,	пóлонъ.
vlhnu,	vólgnu,	вóлгну.
vlk,	volk,	волкъ.
vlna,	volná.	волна, fluctus.

Před *r* má *a*: chárkať, хáркать, chrkati; po *r* klade *e*: črez, чрезъ, neb черезъ, skrz; *o*: krot, кротъ, krt.

Před *l* klade *o* nebo *e*, i tenkrát, když Čech po *l* staví *u*:

člun,	čóln,	чолнъ.
dlubi,	dolblju,	долблю.
dlouhý,	dólgý,	дóлгйй.
dluh,	dolg,	долгъ.
chlum,	chólm,	хóлмъ.
pluk,	pólk,	пóлкъ.
slunce,	sólnce,	сólnце.
tluku,	tolku,	толкú.
tlustý,	tolstý,	толстýйй.
žluč,	žélč,	жёлчъ.
žluna,	želnà,	жёлна.
žlutý,	želtý,	жёлтый.

Po *r* stojí *a*, před *r* pak *o* v:

habr,	grab,	грабъ.
křeč,	korč,	корчъ.
hranostaj,	gornostáj,	горноста́йй.

IV.

V Samohláskách.

I. A. Místo českého *a*, má Rus1) *ja* (я) v slovích:

datel,	datel',	датель.
hovado,	govjádó,	говядо.
maso,	mjásó,	мясо.
sahati,	sjaǵáf,	сягать.
přísaha,	prisjága	присяга.
svatý,	svjatý,	святый.
vaz,	vjáz,	вязь.
desátý,	desjátý,	десятый.
devátý,	devjátý,	девятый.
máta,	mjáta	мята.
pátý,	pjátý,	пятый.
osáknu,	osáknu,	осякну.
vázati,	vjázať	вязать.
zábnu,	zjábnu,	зябну.

2) Když před *l* a *r* souhlásky se zběhnou, Rus před *l* nebo *r* klade samohlásku, a sice:

a) když jest samohláska *a* nebo *á*, tedy proměňuje ji v *o*, a před *l* nebo *r* posazuje ještě jedno *o*:

brada,	borodá,	борода.
chlad,	chólod,	холодъ.
chřastal,	koróstel',	коростель.
drahý,	dorogý,	дорогій.
hlad,	gólod,	голодъ.
hlas,	gólos,	голосъ.
hlava,	golová,	голова.
hrad,	górod,	городъ.
klas,	kólos,	колосъ.
kolovrat,	kolovrót,	колоторотъ.
mladý,	molodý,	молодýй.

mlat,
prach,
prase,
slavík,
vlas,
vrabec,
vranný,
vrata,
zdraví,
zlato,
žlab,
blána,
bláto,
brány,
brázda,
dláto,
hrách,
chladno,
kláti,
kláda,
král,
kráva,
mráz,
práh,
práti,
sláma,
vlákno,
vrána,

mólot,
póroch,
porosjá,
solovéj,
vólos,
voroběj,
voronój,
voróta,
zdorově,
zóloto,
žólob,
boloná,
bolóto,
boroná,
borozdá,
dolotò,
goróch,
chóločno;
kolóf,
kolóda,
koról',
koróva,
moróz,
poróg,
poróf,
solóma,
voloknò,
voróna,

мóлотъ.
пóрохъ.
порося.
соловѣй.
вóлосъ.
воробѣй.
воронѣй.
ворóta.
здорóвье.
зóлото.
жóлобъ.
болонá.
болóто.
боронá.
бороздá.
долотò.
горóхъ.
хóлодно.
колóть.
колóда.
корóль.
корóва.
морóзъ.
порóгъ.
порóть.
солóма,
волоknò.
ворóна.

β) Jeli e nebo j, klade a) e; a mění j v e:

břeh,
dřeň,
dřevo,
hřebec,
pře-

béreg,
déren,
dérevo,
žerebéc,
pere-,

бéрегъ.
дéрень.
дéрево.
жеребѣцъ.
пере-

vřed,	véred,	вѣредъ.
vřes,	veres,	вѣресъ.
vřeteno,	veretenò,	веретенò.
blín,	belenà,	беленà.
bříza,	beréza,	берéza.
hřibě,	žerebjá,	жеребjá.
mříže,	meréža,	мерéжа,
přívoz,	perevóz,	перевóзъ.

b) nebo o:

mléko,	molokò,	МОЛОКО.
mlíti,	molót',	МОЛОТЬ.
vléku,	volokà,	ВОЛОКУ.

γ) V slovích na *str*, *stř*, vyvrhne *t*:

straka,	soróka,	сорóka,
strakapoud,	sorokopúd,	сорокопýдъ.
středa,	seredá,	середá i средá.
střípek,	čerepók,	черепо́къ.
stříbro,	serebrò,	серебрò.

B. Místo *ou* klade všudy *ú*; mimo *Akkus.* a *Instr. žen.* o nichž viz §. 5. pak obr. I. str. 13.

běhoun,	běgún,	бѣгýнъ.
brousek,	brusòk,	брусòкъ.
koukol,	kúkol',	кýколь.
soud,	sud,	судъ.
soused,	sošed,	сосѣдъ.

C. Za *ey*, necháli se proměnití v *y*, klade *y*:

beyti,	být,	бýтъ.
beyk,	býk,	бýкъ.
mejdlo,	mýlo,	мýло.
vey- (bor),	vý- (bor),	вы- (бор).

Stojili ale za *ej*, klade *aj*, aň :

čejka,	čájka,	чайка.
dej,	daj,	дай.
vyháněj,	vygaňój,	выганый.
nej-,	(naj-),	(най-).
vejce,	jajcò,	яйцò.
lice,	licò,	лице.

II. Místo hrubého *e*, vyslovuje a píše :

A. *a* :

a) Po (з) *c, š, ř, č, řč*, v skloněních a spřeženích, viz str. 11. obraz II. i str. 20.

B. *o* :

a) V slovích domácích I sklonění obr. I, a II.

ber,	bor,	боръ.
bez,	boz,	бозъ.
bobek,	bobók,	бобóкъ.
loket,	lókof,	лóкоть i лáкоть.
mech,	moch,	мохъ.
oheň,	ogóň,	огóнь.
příjem,	prijóm,	приёмъ.
sen,	son,	сонъ.
šev,	šov,	шовъ.
uhel,	ugol,	ýголъ, angulus.
uhel',	ugol',	ýгодъ, carbo.

V následujících jako *jo* :

bedro,	bjodrá,	бедра.
břevno,	brjovno,	бревно.
ježek,	jož,	ежъ.
klen,	kljon,	клёнъ.
led,	ljod,	лédъ.
lehký,	ljohký,	лégкий.
len,	ljon,	ленъ.
med,	mjod,	медъ.
orel,	arjól,	орéтъ.

osel,	asjól,	осѣлъ.
oves,	avjós,	овѣсъ.
pes,	pjos,	пѣсъ.
Petr,	Pjotr,	Петръ.
tchyně,	tóšča,	тѣща.
teplý,	teplý,	тѣплый.
třech,	trjoch,	трѣхъ.
vedro,	vjodro,	вѣдро.

b) V statných II. sklon. střída II., obr. I. blecha, blocha, блоха. A v jich Genit. množ.:

těch babek,	babok,	бабокъ.
těch desek,	desok,	десокъ.
těch lásek,	lasok,	ласокъ.

c) V Nom. II. sklon. střída I., obr. I. a II.

církev,	cerkón',	церковь.
mrkev,	morkón',	морковь.
krev,	krón,	крѡвь.
lež,	lož,	лѡжь.
pleť,	plot',	плоть.
veš,	vóš,	вѡшь.

d) V odtažených přídavných:

měkek,	mjágek,	мѣгокъ.
kratek,	kórótok,	корѡтокъ.
těžek,	tážok,	тѣжокъ.

e) V slovích na hrubé eček, ečka, ečný:

bečka,	bóčka,	бѡчка.
věneček,	věnoček,	вѣночекъ.
žileka,	žiločka,	жѣлочка.
písečný,	pesočný,	песочный.
tak též deska,	doska,	доска.

f) V minulém na el (ne na ěl):

šel,	šol,	шелъ.
------	------	-------

j) V předložkách :

ke,	ko,	ко.
se,	so,	со,
ve,	vo,	во,
vezmu,	voz'mu,	возьму.

h) Ve slovích na *en*, vypouští *e* :

báseň,	básň,	бáснь.
bázeň,	bojázň,	боjáзнъ.
kázeň,	kázň,	кáзнъ.
píseň,	pěsň,	пѣснь.
přízeň,	prijázň,	прjязнъ.
tíseň,	těsň,	тѣснь.

III. Místo našeho *ě* má я (*ja*) :

a) V slovích :

kněz,	kňaz (kněze),	князь.
měchuňka,	mjachůňka,	мяху́нька.
měký,	mjágký,	мя́гкій.
paměť,	pámjať,	па́мьятъ.
světiti,	svjatíť,	святíть.
těžký,	tážký,	тя́жкій.
vítěz,	vítaz,	вѣ́тязь.
zápětí,	zapjátě,	запѣ́тье.
zeť,	zjať,	зѣ́ть.

b) V přídavných na *ěn* :

dřevěný,	derevjáný.	дерева́нный.
hlíněný,	gliňaný,	гли́няный.
hovězí,	govjážj,	гова́жий.
lněný,	lňaný,	льна́ный.
měděný,	měďaný,	мѣ́дяный.
vlasený,	volosjaný,	волося́ный.

d) Rus vyslovuje *ě* (ѣ), zvlášť ve výpadech, jen jako *e* :

běda,	bedá,	бѣ́да.
-------	-------	--------

v hlavě,
ve světě,

v golove,
vo svete,

въ головѣ.
во свѣтѣ.

IV. Naše české je mění v o :

jeden,
jelen,
jesen,
jesetr,
jezero,
jezek,

adín,
alén,
óseň,
asétr,
ózero,
jož,

одѣнь.
олѣнь.
осень.
осѣтръ.
озеро.
ежъ.

V. Původní я, ja zachoval, kde Čech nyní s klade v slovích :

desítka,
devítka,
měsíc,
míza,
míč,
přísti,
tisíc,
víži,
zajíc,

desjatka,
devjatka,
měsjac,
mjazgá,
mjač,
prjast,
týsjača,
vjažú,
zájac,

десѣтка,
девѣтка.
мѣсяць.
мязгá.
мѣчь.
прѣастъ.
тысяча.
вяжý.
зѣяць.

b) v e :

1. V slovesech opětovací větším dílem :

odívati,
stříleti,
zívatí,

oděvát,
strěljať,
zěvát,

одѣвѣть.
стрѣлѣть.
зѣвѣть.

2. V dvouslabičných slovesech :

bdíti,
bzdíti,
čpíti,
hnísti,
hříti,
chtíti,
jísti,

bděť,
bzděť,
čpěť,
gněšť,
grěť,
chotěť,
ješť,

бдѣть.
бздѣть.
чпѣть.
гнѣсть.
грѣть.
хотѣть.
ѣсть.

kvísti,	cvěst,	цвѣсть.
míti,	imět,	имѣть.
smíti,	smět,	смиѣть.
mříti,	merět,	мерѣть.
seti,	sějať,	сѣять.
otevřiti,	otvorit,	отворитъ.

3. V slovích hromadných i středních:

dříví,	derévja,	деревья.
kvítí,	cvětě,	цвѣтье.
kopí,	kopě,	копье.

4. V následujících:

bída,	běda,	бѣда.
bílý,	bělý,	бѣлый.
dílo,	dělo,	дѣло.
díže,	děža,	дѣжа.
hnízdo,	gnězdò,	гнѣздо.
hřích,	grěch,	грѣхъ.
mřra,	měra,	мѣра.
mísek,	měšók,	мѣшóкъ.
písek,	pesók,	песóкъ.
řípa,	rěpa,	рѣпа.
smích,	směch,	смѣхъ.
sníh,	sněg,	снѣгъ.
svíce,	svěčá,	свѣча.
vícha,	věchá,	вѣха.
víko,	věko,	вѣко.
víra,	věra,	вѣра.
vítr,	větr,	вѣтръ.

5. *j* s mění v *ju*, a *j* v 'u': dají, dajut, даютъ; *ji, ju*, ю, v utro, ytro naše jitro.

břiško,	brjúško,	брюшко.
klíč,	ključ,	ключъ.

líbezný,	ljubézný,	любезный.
litý,	ljútý,	лютый.

VI. *i* mění. v *u*:

a) Po *c, ž, š, č, šl*. Viz str. 11, obr. II. i str. 12 i 13.

b) V slovích:

břicho,	brjúcho,	брюхо.
čelist,	čéljust,	челюсть.
čilý,	čulý,	чулый.
kožich,	kožúch,	кожухъ.
libý,	ljubý,	любий.
lid,	ljud,	людь.
plinouti,	pl'únuf,	плюнуть.
štika,	ščúka,	щúка.

c) V neurčitém vypouští *i*:

jísti,	jest,	ѣсть.
--------	-------	-------

VII. *o* klade za *u*:

a) V Gen. a Dat. množném I. sklon. obr. I.

Čechův,	čechov,	Чеховъ.
Čechům,	čechom,	Чехомъ.

b) V slovích, v nichž se promění *u* v *o*:

Bůh,	Boh,	Богъ.
dům,	dom,	домъ.
kůň,	koň,	конь.
můj,	moj,	мой.

c) V zdrobnělých, ana v původním slově mají *o*:

bůček,	bočók,	бочекъ.
růžek,	rožók,	рожекъ.

d) V předložkách *dů-*, *prů-*, *pů-*:

důvod,	dovód,	доводъ.
průjezd,	projezd,	проездъ.
spůsob,	spósob,	способъ.

e) V slovích:

kůra,	korà,	коpa.
kůže,	kóža,	кóжа.
růže,	róža,	poжа.

V.

V stupních přirovnání.

a) Rus nedeklinuje stupňovaných přídavných; stupňované příslovky jsou jemu stupňovanými přídavnými; a naše výše stupňovaná přídavná jsou mu už nejvyšším stupněm; aneb předkládá nestupňovanému přídavnému; s á m y; сáмыи; ves'ma, вeс'má. Slovíčka *nej*, *naj* velmi zřídka užívá, někdy opisuje:

blíží,	blíže,	ближе.
bohatší,	bogátěje,	богáтѣе.
větší,	bolše,	больше.
čistší,	čišče,	чище.
dražší,	doróže,	доpóже.
hladší,	glaže,	глаже.
hustší,	gušče,	гуще.
horší,	chuže,	хуже.
silnější,	krěpče,	крѣпче.
lepší,	lučše,	лучше.
menší,	menše,	менше.
mladší,	molože,	моложе.
nižší,	niže,	ниже.
sladší,	slašče,	слаще.
sušší,	suše,	суше.
šířší,	šire,	шире.
tenčí,	tonše,	тонши.
tišší,	tiše,	тише.
tlustší,	tolšče,	толще.
užší,	uže,	ýже.

vyšší,	vyše,	выше.
největší,	veličajšij,	величайшій.
nejvíce,	najboljše,	наибольше.
nejlépe,	najlučše,	наилучше.
nejméně,	najmenše,	наименьше.
nejlehčí,	samyj,	легкій.
nejtíšeji,	ves'ma ticho,	весьма тихо.

VI.

S l o v y.

a) Běře je v jiném smyslu:

leb,	lob,	лобъ, čelo.
luh,	lug,	лугъ, louka.
louka,	luka,	лука, křivina,
bláto,	boloto,	болото, bahno.
hrad,	gorod,	городъ, město.
pouť,	puf,	пуť, cesta.

b) dává jim jiné pohlaví:

hus, f.	gus', m.	гусь.
pára,	par,	паръ.
pár,	pára,	пара.
stín,	těň,	тѣнь.
zvěř,	zvěr', m.	звѣрь.
labuť,	lebeď,	лебедь.

Poslední jest jak v češtině tak v ruštině mužského i ženského pohlaví.

c) Proměňuje odpady:

kovářka,	kuznečicha,	кузнечиха.
královna,	korolewa,	королева.
kuna,	kunica,	куница.
kupcová,	kupčicha,	купчиха.
lašťovka,	lástočka,	ласточка.

lednice,
vrabec,
sáh,

lednik,
vorobej,
sažen,

ледникъ.
воробей.
сажень.

d) Užívá slov docela jiných :

Aby,
ale,
ano,
ouředník,
outerý,
až,
Bláto,
blázen,
boty,
bradýř,
brejle,
broky,
Coul,
cín,
cítím,
ctíti,
cukr,
cibule,
cihla,
Čára,
čas,
čepice,
červený,
červená řípa,
čtenář,
Doufám,
dcera,
džbán,
děkuji,
dílo,

daby,
no,
dà,
prikážčik,
vtórník,
dáže,
grjaz',
durák,
sapógy,
cyrjulnik,
očky,
drób,
veršók,
ólovo,
čúvstviju,
počítat',
sáchar,
luk,
kырпич',
čertà,
vrémja,
šápka,
krásnoj,
buraky,
čtec,
čáju,
doč,
krúžka,
blagodarju,
rabóta,

дабы.
но.
да.
прикащикъ.
вторникъ.
даже.
грязь, f.
дуракъ.
сапоги.
цырюльникъ.
очки.
дробь.
вершокъ.
олово.
чувствую.
почитатъ.
сахаръ.
лукъ.
кирпичъ.
черта.
время.
шапка.
красный.
бураки, mn.
чтецъ.
чаю.
дочь.
кружка.
благодарю.
работа.

div,	čúdo,	чúдо.
dnes,	sevódňa,	сегóдня.
dobře,	chorošò,	хорóшò.
dostati,	polučít,	получítъ.
dosti,	dovól'no,	довóльно.
dotud,	dosélě,	досéлѣ.
dukát,	červónec,	червóнецъ.
dušovati se,	božít'sja,	божítъся.
dvakrát,	dváždy,	двáжды.
dým,	čad,	чадъ.
Fena, tísta,	súka,	сúка.
fík,	smókva,	смóква.
forman,	izvóšcik,	извóщикъ.
Jaro,	vesná,	веснá.
jednooký,	krivoj,	кривýй.
jeti na koni,	verchóm jezdit	верхóмъ ѣздитъ.
jistotně,	naděžno,	надéжно.
jídlo,	kúšanje,	кúшаніе.
jiný,	drugój,	другúй.
jísti,	kúšat,	кúшатъ.
Had,	změjá,	змѣя.
hedbáví,	šolk,	шелкъ,
herink,	seld,	сельдь, f.
hledám, hledat,	iščú, iskáf,	ищú, искáтъ.
hned,	tótčas,	тóтчасъ.
hněvivý,	serdítoj,	сердúтый.
hodina,	čas,	часъ.
hodiny,	časy,	часы.
24 hodin,	sútky,	сúтки.
honiti,	na ochótu jezdit,	на охóту ѣздитъ.
hospodář,	chozjáin,	хозяинъ.
hospodyně,	chozjájka,	хозяйка.
hřbelec,	česálka,	чесáлка.
hřbet,	chrebet,	хребéтъ.
hřebík,	gvózd,	гвóздъ.

hrob,
hůl,
Chlapec,
chlubiti se,
chroust,
Ingoust,
Kabát,
kachna,
kapsa,
koule,
klečeti,
klobásy,
kmotr,
kněz,
kohout,
korouhev,
kord,
kostel,
košile,
kotník,
kovář,
krám,
krejčí,
křepelka,
křesadlo,
krok,
krupobití
kuchařka,
kůlna,
kůň,
kupčiti,
kuřátko,
kus, dělo,
Lezti,
líbiti se,

mogla,
pálka,
mál'čík,
chvástat,
žuk,
černila, f.
kaftán,
útka,
karmán,
jadrò,
stojáf na kolénach,
sosisky,
kúm,
svjaščénik,
pětúch,
známja,
špága,
cérkov',
rubáška,
lodýška,
kuznéc,
lávka,
portnój,
pérepel,
ognívo,
šag,
grad,
povarícha,
saráj,
lóšad',
torgováf,
cyplénok,
púška,
pólzaf,
nrávitsja,

могíла,
пáлка,
мáльщикъ,
хвáстать.
жукъ.
чернíла.
кафтáнъ.
úтка.
кармáнъ.
ядрò.
стоять на колéнахъ.
сосíски.
кúмъ.
свящéнный.
пѣтýхъ.
знáмя.
шпáга.
цѣрковъ, f.
рубáшка.
лодýшка.
кузнéцъ.
лáвка,
портнóй.
пéрепелъ, пéрепéлка.
огнѣво.
шагъ.
градъ.
поварѣха.
сарáй.
лóнадь, f.
торговáть.
цыплéнокъ.
пýшка.
пóлзать.
нравѣться.

libra,
lichpuc,
lito mi,
loket,
lstivý,
lucerna,
lžice,

Madraci,
marný,
marš, tah,
maštal,
meyliti se,
mha, mhla,
milovati,
mísa,
mlat,
modrý,
moždif,
mravenec,
mydlář,
myslím,

Najíti,
nádobá,
ne,
nebezpečný,
nebo,
nebožtík,
neděle,
německá myš,
nemocný,
noční hrnec,
nyní,

Obilí,
obršt,
ocas,

funt,
šéipcy,
žal' mi,
aršin,
lukávoj,
fonár',
ložka,
tufják
tščetnoj,
pochód,
koňúšňa,
ošibáfsja,
tumán,
ľubif,
bľúdo,
gumnó,
siněj,
igof,
muravéy,
mýl'nik,
dumáju,
nachodif,
sosúd,
nět,
opásnoj,
ili,
pokojnoj,
voskresnénje,
krýsa,
bol'ný,
uril'nik,
tepér',
žito,
polkóvnik,
chrost,

Фунтъ.
щипцы.
жалъ мнѣ.
аршинъ.
лукавый.
Фонарь, т.
ложка.
тюфякъ.
тщѣтный.
походъ.
кожюшня.
ошибаться.
туманъ,
любить.
блюдо.
гумно.
синій.
иготь. f.
муравей.
мыльникъ, мыловаръ.
думаю.
находить.
сосудъ.
нѣтъ.
опасный.
или.
покойный.
воскресѣние.
крыса.
болѣзный.
уральникъ.
теперь.
жито.
полковникъ.
хвостъ.

ocet,
odpovídati,
odpustiti,
ohniště,
oko,
okusiti,
olej,
olovo,
opravdu,
oznámiti,
Pán,
papír,
papršlek,
pátek,
pečeně,
pekař,
peníze,
pes,
pěst,
pištitý,
plech,
plot,
pluh,
podzimek,
pojednou,
pohanka,
pochybovati,
polívka,
posel,
potkati,
potok,
pověčivý,
povětrí,
práce,
pradlena,

úksus,
otvěčaf,
prostif,
očág,
glaz,
otvědaf,
máslo,
svinéc,
istinnó,
objavif,
gosudár',
bumága,
lúč,
pjátnica,
žárkóje,
chlébnik,
děňgy,
sobáka, pes,
kulák,
peščánoj,
žesť,
zabór,
sochá,
óseň,
rázom,
grečícha,
sorněvátsja,
pochlébka,
věstnik,
ystrětiťsja,
ručěj,
sujevěrnój,
vózduch,
trud,
práčka,

укусъ.
отвѣчать.
простить.
очагъ.
глазъ.
отвѣдать.
масло.
свинецъ.
истинно.
объявить.
государь.
бумага.
лучъ.
пятница.
жаркое.
хлѣбникъ.
деньги.
собака, песъ,
кулакъ.
пещаный,
жестъ, f.
заборъ.
еоча.
осень, m.
разомъ.
гречиха.
сомнѣваться.
похлѣбка.
вѣстникъ,
встрѣтиться.
ручѣй.
судебный.
воздухъ.
трудъ.
прачка.

pravdivý,
 přihoditi se,
 přílišný,
 připověditi,
 připřež,
 přítel,
 prkno,
 proč,
 protože,
 prozraditi,
 prst,
 prsi,
 pumpa,
 punčocha,
 Rada,
 rakev,
 rohož,
 rok,
 rozum,
 rožeň,
 rukavice,
 rybník,
 Řetěz,
 Soudce,
 sedlák,
 sekera,
 sem,
 schovati,
 sklenice,
 sklep,
 skoro,
 skrz,
 skutečně,
 slaniny,
 sloužící,

istinnoj,
 slučátsja,
 izlišnoj,
 oběščáť,
 podvóda,
 drug,
 doska,
 počto,
 ponéže,
 izměnit',
 pálec,
 grud',
 nasós,
 čulók,
 sovět,
 grob,
 cynóvka,
 god,
 um,
 vértel',
 perčátka,
 prud,
 cěp',
 sudjá,
 krestjánin,
 topór,
 sjudá,
 sprjátáť,
 stakán,
 pógreb,
 počti,
 črez,
 pódlinno,
 vetčina,
 čelověk,

истинный.
 случаться.
 излишний.
 обвѣщать.
 подвѣда.
 другъ.
 доска.
 почто.
 понѣже.
 измѣнить.
 палець.
 грудь, f.
 насосъ.
 чулокъ.
 совѣтъ.
 гробъ.
 цыновка.
 годъ.
 умъ.
 вѣртель.
 перчатка.
 прудъ.
 цѣпь, f.
 судья.
 крестьянинъ.
 топоръ.
 сюда.
 спрятать.
 стаканъ.
 погребъ.
 почти.
 чрезъ.
 нѣдлинно.
 ветчина.
 челоуѣкъ.

slepice
 slyšeti,
 smetana,
 smradlavý,
 smutný,
 smysl,
 snídání,
 sotva,
 spodky,
 stavěti,
 stěnice,
 stoh,
 strakatý,
 střevíc,
 střídmy,
 strom,
 struhadlo,
 studeno,
 studně,
 svadba,
 svátek,
 svícen,
 svlékati,
 silný,
 Šálek, číše,
 šátek,
 šenkovna,
 šibenice,
 šilkruta,
 škodlivý,
 škřivan,
 špinavý,
 šunka,
 štokfiš,
 švec,

kůrca,
 čájať,
 slivky,
 voňučej,
 pečál'noj,
 čúvstvo,
 závtrak,
 čuť,
 štany,
 strójit,
 klop,
 kopná,
 péstroj,
 bašmák,
 vozderžnoj,
 dérevo,
 térká,
 cholódno,
 kolódez',
 brak,
 prázdnik,
 šandál,
 razděvafsja,
 krěpkoj,
 čáša,
 platók,
 kabák,
 viselica,
 čerepácha,
 vrédny,
 žávoronok,
 grjaznoj,
 ókorok,
 treská,
 sapóžnik,

кúрица.
 чúять.
 сливки.
 вонючий.
 печальный.
 чúвство.
 завтракъ.
 чуть.
 штаны.
 строить.
 клопъ.
 копанá.
 пестрый.
 башмакъ.
 воздержный.
 дерево.
 терка.
 холодно.
 колодезь, т.
 бракъ.
 праздникъ.
 шандаль.
 раздеваться.
 крепкий.
 чаша.
 платокъ.
 кабакъ.
 виселица.
 черепáха.
 вредный.
 жаворонокъ.
 грязный.
 окорокъ.
 треска,
 сапожникъ.

Tam,
 the,
 tisknouti,
 tučný,
 tuhý,
 tvář,
 tyčka,
 Ubrus,
 udatný,
 upadnouti,
 upřímný,
 urozený,
 usekati,
 užitečný,
 užitek,
 Váha,
 vápno,
 vařečka,
 vděčný,
 večere,
 vepřovina,
 vesnice,
 — s kostelem,
 věže,
 vinšovati,
 vítězství,
 vlna,
 voják sprostý,
 volati,
 všudy,
 východ, vychod,
 vztekly,
 Záchod,
 zástěra,
 zbraň,

tudá,
 čaj,
 pečátat,
 žirnoj,
 žestókoj,
 licò,
 šest,
 skáterť,
 chrábroj,
 upást,
 iskrenny,
 blagoródnój,
 otrubit,
 poléznoj,
 pól'za,
 věsy,
 izvest,
 čumička,
 blagodárnoj,
 úžin,
 svinina,
 derévňa,
 selo,
 bášňa,
 želáf,
 poběda,
 šersť,
 rjadovoj,
 klikáf,
 vezdě,
 izchód,
 běšenoj.
 núžnik,
 perédnik,
 oružje,

туда.
 чай.
 печátать.
 жирный.
 жестокій.
 лице.
 шесть.
 скáтерть, f.
 храбрый.
 упасть.
 искренный.
 благородный.
 отрубить.
 полезный.
 польза.
 вѣсы, мп.
 известь, f.
 чумичка.
 благодарный.
 ужинъ.
 свинина.
 деревня.
 село.
 башня.
 желать.
 побѣда.
 шерсть f.
 рядовой.
 кликать.
 вездѣ.
 въходъ, изходъ.
 бѣшеный.
 нѣжикъ.
 передникъ.
 оружіе.

zedník,	kamenščík,	каменщикъ.
zejtra,	závtra,	завтра.
zloděj,	vór,	воръ.
zvon,	kólokol,	колоколъ.
zima,	stúža,	стужа,
Žába,	ljagúška,	лягушка.
— zemní,	žába,	жаба.
žebrák,	niščij,	нищій.
žehravý,	revnivoj,	ревнивый.
žeň,	žátva,	жатва.
život,	žizň,	жизнь, f.
žízeň (žízeň),	žážda,	жажда.

VII.

P ř í z v u k e m.

- a) V slovech dvojslabých Rus klade přízvuk často na poslední slabice:

dvorec,	dvoréc,	дворецъ,
kosa,	kosà,	коса.
krása,	krasà,	краса.
blecha,	blochà,	блоха.
vejce,	jajcò,	яйцò.
miluji,	ljublju,	люблю; v ostatních

ale osobách na první:

miluješ,	ljúbiš,	любишь.
----------	---------	---------

- b) V slovích, majících před poslední samohláskou dvě souhlásky, předposlední jest přízvučná:

babka,	bábka,	бабка.
skobka,	skóbká,	скóбка.
trubka,	trúbka,	трúbка.

- c) V trojslabých slovích obyčejně na předposlední slabice: robota, rabóta, рабóта.

pěchota,	pěchóta,	пѣхота.
kapusta,	kapústa,	капуста.
bohyně,	bogýňa,	богѣня.
koryto,	korýto,	корыто.

d) Slova na *čka*, mají přízvuk na první:

špánek,	skóbočka,	скóбочка.
trubička,	trúbočka,	трúбочка.

e) Slova na *ta*, na poslední:

vysota,	vysotà,	высотà.
hluchota,	gluchotà,	глухотà.

Vyjmi: dřimóta, kapústa, zěvóta, (zívání), lopáta, lhóta, mjáta, ochóta, pěchóta, rabóta.

f) Slovesa na *aju*, obvykle na předposlední slabice:

bývám,	byvájú,	бываю.
zvěstuji,	věščájú,	вѣщаю; а за-

chovávají ho i v ostatních částech:

býval,	byvál,	быва́ль.
bývej,	byváj,	быва́й.
bývati,	byváf,	быва́ть.

ЦВИЧЕНІІ ВЕ ЧТЕНІІ.

Н а ш е г е с л о .

Цо Бѣгъ спомѣ, того чловѣкъ нерозлучуй! Спониѣ нась Чехы, Моравѣны, Словакы а Слезакы съ братрѣми Полякы, Русы, съ братрѣми на Дунаи, Моравѣ, Дравѣ и Савѣ, съ братрѣми прѣдъ Балканемъ, съ братрѣми забалканскѣми, съ тѣми, ктерѣ Царьградъ обживуѣ праці рукоу свѣхъ, и съ тѣми, цо скалнатѣ брѣгы задерскѣго морѣ осазено држі. Памѣтливѣ зѣстану на Срба лужицкѣго, ктерѣйжъ близкѣмъ мѣленѣ Тевтонемъ несмѣле се ве свѣмъ домѣцимъ гяголу пронѣши; памѣтливѣ семъ на Срба дунайскѣго, ктерѣйжъ ведле Турка позненѣгла vznikѣ; памѣтливѣ на Словенце краинскѣго, якожъ и на Кашуба въ поморѣ.

Были часовѣ, гдыжъ цизинци семено розепрѣ троусили а кменъ проти кмену штвали, абы се одъ себе рѣзнили, свою властнѣй сапали родину. Нежъ старѣ вражда поминула, а умѣрѣни прѣвѣтивѣ се поткѣваме на роли вѣдъ, на тргу обходнѣмъ. Вшеобецнѣ Слованѣвъ лѣска запоменула старѣ неволе, старѣ ненависти.

Непослоухейме вице тѣхъ иностранныхъ гласѣвъ, ктерѣ нась еднѣхъ другѣмъ зошкливити усилуѣ, абыхомъ одъ себе трѣгани соуце, тѣмъ спѣше клесли, такъ яко клесли нѣгдейшѣ прѣковѣ наши въ нѣмецкѣ рѣши, въ Британіи а Франціи, неботь и тамъ прѣдъвѣкы слованштѣй быдлели кменовѣ; и тамъ се прѣбузнѣй намъ гяголъ розлѣгалъ. Радость мѣмъ, гдыжъ видѣмъ, аѣ

подъ Кавказемъ новá сѣдла закладáте, а на грѣхъ морѣхъ се розлетуете лодьствомъ свѣмъ. Радость мáмъ, вида анъ необсáгльй слованскѣй литературы садъ новѣими плоды се красѣ а богатѣ.

Нейсемъ зъ тѣхъ омрзалыхъ невлáдмѣковъ, ктерѣй неврле се осупуѣ на книгу кырилицоу небъ глаголицоу се евици. Есть то толико поврхнѣй нестейность крое, подъ нѣмъ срдце стейнодухѣ бѣе а кровь потравы до вшехъ кончинъ слованскѣго свѣта розгáни. Розличнѣй мѣй одѣвъ, вжды есть еденъ нáродъ; розличнѣ мѣй пѣснѣ, вжды есть а зóстане еденъ нáродъ и языкъ, рѣчь матерскá се му нескáли а непоцизи.

Небуду тенъ краткозракѣй яможилецъ, енъ уставичнѣ енъ до себе и подъ себе гледи; цѣтѣмъ, же приналежимъ вешкерѣму слованству а вешкѣро Слованство же приналежи мѣй! То есть мá грдость, то есть мá пѣха, о кteroу се недáмъ приправити обмезовáнимъ мѣго нáроду на еденъ тисѣць четверогранихъ мѣль. Въ ширѣмъ свѣтѣ быдлѣмъ я, нежбы зáвѣсть донустити хтѣла, почетнѣйшимъ се славѣмъ нáродемъ, нежли рáда слыши. — На окресу мѣго крае незападá слунце, а богдá и слáва незападне въ нѣмъ; докудъ послѣднѣй сынъ а дѣдиць еѣ непрѣстане глáсити се к нѣ.

Поутникъ мези грамматикы.

И вешли сме до аудиториумъ лавѣгоси, гдежъ аѣ плно съ рафичками, младыхъ и старыхъ, малуѣцѣхъ литеры, чárкы и пунтѣкы: гдыжъ еденъ инакъ нежъ другѣй напсалъ, анебъ высловиъ, еднакъ се собѣ высмѣвали, еднакъ вадѣли. Затѣмъ розвѣшовали по стѣнáхъ слова, а гáдали се о нѣ, цо ктерѣ ктерѣму прѣйде, а ту е склáдали, росклáдали, прѣставовали, розличнѣ. Начежъ я надѣвае се, а ниць мимо то невидá, рѣклъ семъ: тотъ соу дѣтинскѣ вѣщи: нодѣме инамъ. Вешли сме теды до инѣ синѣ, кдежъ аѣ много ихъ стáло съ

пензійки, смлоувайнцѣхъсе, якбы слова будь написанѣ, анебъ зъ устѣ до новѣтрѣ впуштѣнѣ, на зелено, червено, черно, бѣло, а якбы кто хтѣлъ, барвена бѣти могла; пталъ семь се, начъ бы то было? Одповѣдно ми: абы се послоухайцѣму такъ и инанъ мозекъ збарвити могъ; А я засе: къ личені-ли пакъ правды, чи лжи, тѣхъ личидель се уживѣ? Онъ цо прійде, рѣкълъ. Такъ много теды ту фалше а марности, якъ правды а ужитковъ, дѣмъ я: а иду одрудъ. Тлумочиникъ пакъ мой блѣзновъ ми надалъ.

Лабыринтъ свѣта.

Рытірь Пешикъ.

Ве вси Комаровѣ на горбовицкѣмъ панствѣ въ Бєроунскѣмъ краи, где се знаменитѣ желєзнѣ гутѣ а нейвытечнѣйшій слеварны въ Чехѣхъ налезаѣ, стоѣ старобылѣй, певнѣй а посудѣ обмыленѣй замекъ бывалѣхъ Комаровскѣхъ рытирьовъ роду Пешиковъ, ихжто эрбъ ештѣ на многа мѣстехъ въ нѣмъ се спатрює. Тенто ербъ указує уризнутоу людскоу ногу, а старіи кроникѣри того эрбу поводѣ наслєдуѣнѣмъ спѣсѣбомъ вы-свѣтлуѣ. Чєскѣй рытірь Пешикъ былъ єдноу и сѣ водцємъ чєскѣго войска одъ Нѣмцовъ ятъ, а сѣ нѣмъ до єдного вѣзєнѣ уврєнѣ, где оба къ собѣ тѣжкѣми рѣтѣзи приковѣни соуцє, болєстнѣ очєкѣвали розгоднутѣ смутнѣго осуду свѣго. Жє алє имѣ, звѣлѣштѣ водцови, вшєцкѣ надѣє, къ набытѣ свѣбоды змизєла, одгодлѣлѣ сє плєхєтнѣй Пешикъ, абы власти къ ужитку заховѣлѣ свѣго водцє, къ необычєйнѣ обѣти сєбє самѣго. Од-ризнулѣ тотижъ ножемъ, єйжъ мѣлѣ за пасємъ, своу къ нѣму приковѣноу ногу у колєна а обвѣзѣвѣ нузнѣ рѣну своу, помѣгалѣ водцови сѣ приковѣноу єму ногоу окнємъ зє жалѣрѣ на свѣбоду, цѣжъ сє му штѣстнѣ повєдло. — Таилѣ а снѣшєлѣ пакъ бєзє вшѣи помѣци своу

нарамноу болестъ дотудъ, докудъ съ истотоу могъ прѣзвѣдати, же вѣдце на ўтѣку дости далеко быти може, а достиженіи обавати се нетрѣба.

Тото великомыслѣе запрѣни себе одъ рытѣрѣ Пешика велителемъ непрѣтелскымъ такъ погнуло, же ей цо нейопатриѣи далъ лечити а пакъ зъ вѣзени на свободу вывести. Гдыжъ пакъ се Пешикъ опѣтъ до высвобожене své власти навратилъ, обдаровалъ го крѣль за его прѣкладноу вѣрность знаменитѣи краинѣи а статкы, а удѣлилъ му на вѣчноу памѣтку того грѣднскѣго skutку эрбъ съ урѣзнутоу ногоу.

Власть и домовъ.

Вшуде добрѣ, дома нейдепе. При печи добрѣ вѣщи. Лепшій дома крайць хлеба, нежъ въ цизинѣ крѣва целѣ. Хваль цизину, але зѣстѣвей дома. Мое отчина, нейдепшій гостина. Отцовскѣ земѣ одумри, але неодхѣзей. Гдѣ се кто зродѣ, тамъ се и годѣ. Гдѣ есть пенѣзь битъ, тамъ нейвиць платѣ. Гдѣ се кто злѣгне, тамъ се и тѣгне. Свое власть каждыму неймилейшій, а мое мнѣ. Каждый птѣкъ své гнѣздо хвалѣ. Нехвалитебный птѣкъ, ктерыйжъ троусѣ до свѣго гнѣзда. Проти své крѣви боее, кто свѣй народъ немилюе. Гдѣ краинѣ немиловалъ краинѣ, мѣ цизинце за пѣна. Нехтѣй жѣти сѣмъ про себе; незродитъ си се одъ себе. Живѣ будь власти, прѣтеломъ, ти вздаѣ честь тѣймъ попеломъ. У насъ живешъ, нашихъ богѣмъ се модѣ. Гдѣ бытъ тѣой, тѣмъ и ты слуй. Ве власти ненайде гудецъ прѣтеле.

Б А С Н Ъ.

Ц о в о л и т и ?

Наше тета, пани Анна,
Доказуе умѣлъ,
Же се май гохъ а паниа
Миловати веселѣ;
Вино же е лѣтъ ѣдъ,
На тисѣце чиня бѣдъ.

Цо? дѣ Вѣла: вино буди
Циты милѣ, веселѣ:
Вино жель а пѣче пуди,
Мило ходя по тѣле;
Миловани то е ѣдъ,
На тисѣце чиня бѣдъ.

Чего мы ту нынѣ мѣме
Розуме! се хопити?
Але мало на то даме,
Толи минѣ учити:
Обѣ то же 'лютый ѣдъ!
Не! то обѣ либий медъ.

Д в ѣ м м ш и.

Мышки Лизетки, по жила у двора
 Краля Хгѣббора,
 Фантази се манѣ хитѣ,
 Же хѣ звѣдѣть, якѣ на вси живобытѣ.
 Выйдучъ теды по столе

До поле,
 навщивѣ тамъ милоу зѣмоу мышку
 Панну Грыжку.

„Якжѣ се дарѣ, Панно?“ Добрѣ, хвала Богу!
 Яко мышцѣ въ стогу.

Нынѣ господня, зѣ цти се тѣшицѣ велице,
 Бѣга сѣмотамо; вынѣши вѣнъ зѣ лоху
 Троху

граху, жита, пшенице;

Кѣ тому цоси овсины.

Нагрызѣ и коусекѣ сланины.

Неботѣ увѣжицѣ, же се сотва чѣго
 Слѣчна надгернымъ ткне пыскемъ зѣ того вшего,
 Хгѣла аспонъ зѣ потравѣ розманитости
 Завѣчитьсе Еѣмилости.

Нынѣ Дворька, ставѣ свѣой блажицѣ единно,
 Лѣтости ѣ тонемъ высокѣго свѣта:

„Жель ми тебе,“ правѣ, „худинко!

„Же ту въ псотѣ тѣй свѣа младѣ трѣвишь лѣта;

„Могоуцѣ вше, цо грѣло рѣчи мѣти,

„Начѣ се въ тѣй ту бѣдней пустотѣ,

„Глухей посвѣтити самотѣ?

„Семноу подѣ! а звѣишь, цо естѣ то жѣти.

„Слѣпый якѣсь лосѣ ту на свѣтѣ.

„Жѣй якѣ жѣй: смртѣ захрѣотѣ а пойме тѣ.

„Начѣ бы потемѣ, посты твѣ ту жѣло

„Морити се тѣло?

„Занехъ о будоущность вѣсто невоное;
„Цо днесъ ужієшь, то твое.“

Мѣшка, рѣчи вѣмлувноу а морали такъ легкоу.
Намлувила Грыжку, сельку крѣткою.
Йдоу. И тѣзоуць яко по бриху,
Крѣйце, якъ опатрность каже;
Поминувшє кочекъ страже.
Въ панскій домъ се вкрадноу потиху.
Лизетка, якъ подкасанъ господынѣ,
Бѣжѣ гонемъ до кухинѣ.
Селька блескемъ стрѣбра, злата
Живѣ была ята.
Цожъ гдыжъ звѣтрида тамъ, крѣткѣ мазанце,
Сладкѣ цукрові, а хутнѣ тыканце?

Нынѣ Лизетка ту сельскоу панну
Перскѣмъ кладе на дывану.
„Вѣзьто!
Повѣда: „Тедъ вѣшь, цо вєсь а цо є мѣсто.
„Завадѣлижъ къ вамъ гды вашихъ до будекъ
„Нѣцо зѣ окрасъ тѣхъ а небо лагѣдекъ?
„Пожѣвей тедъ!“ — Самѣ похотки ѣ носѣ,
А бы хутнѣ вѣда, заедно ѣ просѣ;
Сама напрѣдъ, нежли чєго подѣ гости,
Зѣ слушнѣ лѣзне уцтѣвостѣ.
Грыжка, при розкошней звѣли, ѣдѣ, пѣтѣ,
Благославѣ панскѣхъ мышѣ живобѣтѣ.

Спаднє кошъ. И грознѣмъ глаголемъ
Тряскнє на земъ подъ столемъ.
Трѣскоту се бесѣдницє улекноу,
Гупки сѣ дывану. Въ томъ за клику се бѣрѣ,
Грымѣтемъ отєвроусє двѣрѣ,
Страшнѣ нарамнѣ пси защєкноу.

Крутоу грѣзоу нѣмъ ужасѣ въ теѣ добѣ,
Лѣдва трѣпѣ до шкулины обѣ,
Бѣда, кричицѣ, бѣда! настойте!

Утихло. Ту дворька наше:

„Не такъ плаше,
„Панно тето! веце: ницѣ се небойте!
„Еще, ели любо, коусек крѣготины,
„Небо цукровины.“

Але селька, еще сотва духа попадаюцѣ,

Правѣ, прыцѣ се убѣраюцѣ:

Здрава будѣ! а мѣвей си ту розкоше

На коше!

Жиюцѣ въ поли, въ безпечности, въ поком,

А не, яко вы ту, въ страху, грѣзѣ, розброн:

Прѣймутѣ радчѣ тамѣ завдѣкъ сланиноу а грахемѣ,

Нежѣ ту гедбавѣмѣ а цукровиноу съ страхемѣ.

Ч а п ъ а Л и ш к а.

Яко зѣмоу своу а милоу товаришку

Навѣщивѣ гдысь Бочанѣ кнотру Лишку.

Сотва вхѣзѣ; здворилѣ го привѣта,

Обѣмѣ и прутемѣ омѣта.

А же было рѣно, просѣ бы панѣ Жабойдекѣ

Рѣчилѣ у нѣй зѣстатѣ на обѣдекѣ.

Частуюцѣ пакѣ Чѣпа на желѣри

Ставѣ прѣденѣ на талѣри

Якоусѣ жидкоу брѣждялу,

Ктерей вшакѣ, же хутнѣ, дѣвѣ похвалу.

Лачный гостѣ

Дюбатѣмѣ свѣмѣ зобемѣ дубе достѣ;

Але, чинѣ цо чинѣ, и ачѣ се гмождѣ много,

Ницѣ му нелзе уловитѣ зѣ того:

Затѣмѣ Еѣмилость сама ани нешепце,

Ажѣ вше выхлепце.

Жеръ тенъ закоусне, а по ласкавѣмъ обѣтѣ,
 Подѣковавъ за честь, Бочанъ одетѣ.
 Мало потомъ потка Лишку:
 Къ обѣду зве милоу товаришку.
 Милъ рада! прави пані Руса:
 Небоť лишка рада клуса,
 Где се милі, вѣрні прѣтели,
 Частуюцсе, веселі.
 Урчитѣ якъ прійде година,
 Бѣжі хутиѣ, где ѣ чекѣ гостина;
 Хвалі господѣрѣ,
 Тѣшиѣсе, же здравъ а веселѣ е тѣрѣ;
 А ужъ навѣтрюе,
 Стройный обѣдъ же се приправуе;
 Доброу звѣщѣ ма хуть; а якъ же се нахѣзі.
 На тей якживо, прей, лищѣ несхѣзі.
 Чапъ въ томъ прѣдъ тоу Дворянкоу
 Стави заградитоу бѣни съ сѣканкоу.
 Самъ пакъ шибалъ на прѣдъ до узоучкѣ шѣе
 Стрчѣ зобъ свѣй длоугѣй, ажъ го въ бѣни скрѣе.
 Лишка, немогоуцъ тамъ съ крѣткоу своу а грубоу
 Влѣзти губоу.
 Скаче вокогъ, тоѣсе а лѣже
 Вѣшь и нѣже;
 Нежъ вше дармо: гдыжъ то еѣ губы шѣи,
 Затѣмъ Длоугозобъ вше выловѣ а выѣ.
 Такъ якъ Лишка цтила Чѣпа ондено,
 Нынѣ ѣ то слушиѣ вынагразено.
 Прочезъ опасъ свинувши а посвѣсивши уши,
 Съ ганбоу домѣвъ клупѣи.
 На то Бочанъ: Умѣ жертовати крапка!
 Цожъ е лепшѣ: Росолъ чили Сѣканка?

М. р а ч н о.

Байка А. Я. П.

„Ахъ страхи! якъ то снесемъ?“

Ді Вітекъ Микшови, милѣму кмотрови.

„А цо?“ — „Невидишь тамъ надъ тѣмъ лесемъ,

То грознѣ, чернѣ мрачно? Вѣру

Я за знамені скáзы е беру.“

„А якъ то?“ Ахъ милый кмотръ!

То мрачно е крупобиті:

То шмагемъ осені вше потрѣ,

То потлуче и штѣпице, и заграды и винице.

А зъ того буде гладъ, а зъ гладу морѣ;

Тенъ вшецко выгубі: цо живый творѣ.“

„Морѣ!“ веце Микешъ: „не такъ квапнѣ кмотръ,

Я о томъ соудимъ наopakъ“ — „А цо пакъ?“

„То мрачно буде дѣштъ, тенъ сплáкнѣ, отрѣ

Прахъ съ листі; земли завлажи, а осенічко облажи.

Вше тихоу влáгоу окрѣе, се зарадуе, засиѣе,

Достъ буде сена, гойность обили,

И оwoце, и вина къ посили.

А кромѣ бечекъ — на вше буде збытекъ.“

„Ты сойку знашь,“ ді розлюбенѣ Вітекъ.

„Судъ якъ се кому виді“ веце Микешъ;

„Гдыжъ буде дѣштъ, вемъ подѣ стрѣу свою утѣху;

А будели зъ крупъ зима, везми пикешъ;

Нежъ почкей якъ то выпадне съ тѣмъ мрачнемъ,

А потомъ смáтьсе, небо плакаты зачнемъ.“

Так слово одъ слова се тáгла гáдки основа.

Ужъ сршенъ на нѣ седá, га ужъ се гаштері,

А дивъ се ужъ ужъ въ себе невпері.

Ту вітръ сильноу перуті

Роспáши мрачно въ мжикнуті.

Такъ крупобиті страхъ, такъ влáгы надѣе

Се тхнутімъ вѣтру розвѣе.

Х р о х н а.

Байка И. А. Крылова.

Хрохна на панскій дворъ одноу се затоулаа,
 А тамъ около стаи и хлевовъ зобъ глядала;
 А гдыжъ се ве смети и въ гнои навáлела,
 И въ шпинавыхъ полейхъ досыта наkáлела:
 Ту зъ гостины нынй пришла свинѣ свинй.
 И птá се и пастуха, цо тамъ вшецко видѣла?
 Же му пришло до уха,
 Же дворъ е въ пердáхъ, въ златѣ сцела.
 Ту хрохна захрохнй: „Э дармотлаху!
 Я безе страху стрчила вшуды рыпáкъ свóй,
 И нашла еномъ сметъ и гной.
 Недейжъ бóгъ кого казить, и сровнáнимъ уразить!
 Нежъ якжъ критика хрохноу неназвати,
 Ктерый цо схвáтй, шпиноу и едемъ зблáтй.

С в и н я.

Басня И. А. Крылова.

Свиня на барскій дворъ когдато затесалась,
 Вокругъ конюшенъ тамъ и кухонъ наслонялась,
 Въ сору, въ навозѣ извалялась,
 Въ помояхъ по уши досыта накупалась:
 И изъ гостей домой пришла свиня свицѣй.
 „Ну чтожъ, Хавроня, тамъ ты видѣла такого?“
 Свиныю спросилъ пастухъ: „Вѣдь идетъ слухъ,
 Что все у богачей лишъ бисеръ, да жемчугъ;
 А въ домѣ такъ одно богатѣе другаго?“
 Хавроня хрюкаетъ: — „Ну право, порють вздоръ!
 Я непримѣтила богатства никакого;
 Все только лишъ навозъ, да соръ:
 А кажется, ужъ, не жалѣя рыла,
 Я тамъ изрыла весь задний дворъ.“

Не дай Богъ никого сравненьемъ мнѣ обидѣть!
 Но какъ же критика Хавроньей не назвать,
 Который, что ни станетъ разбирать,
 Имѣеть даръ одно худое видѣть?

Ж и в о т ъ.

Нáроды негасноу
 Докудъ языкъ жіе
 Маі бытность ясноу;
 Але яко зміе
 Цизота се віе,
 Где пронь циты гасноу —
 Духъ и слава гніе.

Грьбитовъ на Одрѣ.

Ты кто плачешь въ свѣтѣ осамѣлый
 На гръбитовѣ про свою родину,
 Послышь я ти смутноу новину
 Повіимъ про ніжъ око желі.
 Ай zde гръбитовъ на нѣмжѣ нáродъ целый
 Гине кривдоу цизыхъ злосыновъ.
 Снадъ и я се на нѣмъ роспыну
 Надъ живота зматкемъ омрзель:
 То мой осудъ абыхъ въ службѣ матки
 Продмелъ, Одры славскé на брѣзихъ
 Честивъ погрьбилъ ей позóстатки,
 Абыхъ, ажбы послéднiго зъ Славовъ
 Лотры влекли къ гробу въ рѣтѣзихъ
 Залкагъ — а свою тѣжъ тамъ врглъ главу.

П о х о д ъ.

Червенá се зорѣ
 На зеленé горѣ,

Женци жито жоу,
 Подъ гороу войци,
 Шварни то юнаци
 До поле вдоу.

Слунце надъ горами,
 Пики надъ главами
 Высоко се жоу.
 Писень одъ Уралу
 Ве славнемъ хоралу
 Ване долиноу.

„Гой тамъ за горами
 Плаче надъ сынами
 Сира отчина!
 Ужь съ тебоу се жоучи,
 Богу мѣ пороучи
 Царскá дружина.“

„Плаче тамъ матичка,
 Вдыха и сестричка,
 Зоуфа дивчина!
 Ей до врага склати,
 Засъ се къ намъ наврати
 Царскá дружина!“

Женци жоу на горѣ,
 Вѣтръ по угорѣ
 Писень завива;
 Вшакъ на розлоученоу
 Здали ештѣ едноу
 Гурра! зазива.

В и н е т а.

Краемъ брѣгу, у Поморіи ходѣ
 Въ румехъ Слѣвіе а розмету,
 Надъ Винетоу гледѣмъ Винету
 Въ рѣзнобарвѣ морѣ того, водѣ
 Мѣсто! егожъ нѣгды честь а лодѣ
 Крылы целоу земскоу планету.
 Вывинь трѣзубѣму клевету
 Нептуна се ештѣ ке свободѣ;
 Столетіи си вздорovala Данѣмъ,
 А енѣ Боговѣ тѣ стачили
 Прѣмоци, ты морскѣ Геркуланумъ!
 Нештѣстно си дваkrát мѣсто Слѣвы:
 Прѣднѣ же тѣ влны зничили,
 Пақъ же и втипѣ хце то кривоглавѣй.

„Правда вѣтѣзі.“

Тато моцнѣ слова плаполала
 На прапорцѣхъ Жишкы нѣ зѣри златѣ,
 А где войска его къ битвѣ встала,
 Вѣтѣзила въ горливости сватѣ.

Длоуго будь здравѣ.

Длоуго будь здравѣ, а дѣль а дѣле
 Ве вшемѣ будь правѣ свѣ власти къ хвалѣ.
 То наше сласть а благо стѣлѣ;
 А про ту власть длоуго будь здравѣ!
 Тобѣ лѣска вѣнцѣ сплѣтѣ,
 Тобѣ плыньте многѣ, штѣстнѣ лѣта.
 Длоуго будь здравѣ!

П р и р о д а.

Природа е прѣвыборна книга,
 Южто Господинъ вшемъ поскыта,
 Въ нѣжъ онъ знамость себе намыта
 Тому, енжъ въ нѣ про уку се збѣга.
 Блаженъ кто въ нѣ стопу пѣнѣ етѣга,
 А къ нѣ души збожноу завѣта!
 Пѣсмо похыбъ се му росплѣта,
 Съ твѣрѣ правды се му зѣвой здвѣга.
 Ктеракъ теды прѣце мысль многѣ
 Шетриць пильнѣ въ книзе тѣ вшехъ знаковъ —
 Неналезѣ правѣго въ нѣ Бога?

П р а в ы й М о р а в а н ъ.

Мораванъ семь, але семь я Слованъ,
 Мѣти мѣ есть сличнѣ Слѣвѣ,
 Ежто квете яко лилѣ;
 На ихъ прсѣхъ млѣкемъ семь былъ хованъ.
 Еѣ садъ былъ посудъ моремъ ованъ,
 Тедъ се крѣса еѣ розвѣ,
 Тедъ якъ кнѣжна шлѣпѣ на змѣ:
 Пѣлѣцъ слѣвы про ни убудованъ.
 О мѣ мѣти! жегней свѣму сыну,
 Яко дѣтѣ къ матце съ целѣ тужбы
 Въ дѣтѣнчѣ се лѣсце къ тобѣ вину.
 Вшакъ ай въ прозбѣхъ поздвѣгамъ свѣхъ рукоу:
 Слышь мнѣ мѣти! нечинъ модлѣмъ службы,
 Тобы гнѣтло пекельноу мнѣ мукоу.

Е г о м л у в а.

Млуво мѣлѣ, гудбо велесладкѣ!
 Крѣсы духа сличнѣй вѣдеху;
 Южто зѣ мѣди въ либѣмъ ѣсмѣху

Влібала мнѣ милованá матка!
 Твоихъ кроковъ хóзе милопадкá
 Тутó вane сластноу потѣху,
 Тутó опѣтъ въ ручímъ поспѣху
 Боурі́ спрудка ходóвъ твоихъ звратка.
 Духа глоубъ твá, ухо гудба імá,
 Въ либѣмъ проуду гармоніе тво́й
 Зефыръ шептá, боурѣ́ дивá грімá.
 Звукъ тво́й милый съ прадѣды на́съ по́й,
 Зрцадлемъ си мысли дáвнихъ отцóвъ,
 Нейдражímъ си мѣнímъ домородцóвъ.

Лихый Мораванъ.

Слýchашь сыну, тыты́жь спупнá слова,
 Ежто поушті́ нерозва́жний дехъ:
 „Мораванъ семь, а я́ нейсемь Чехъ“
 А мнѣ́, же въ томъ велькый втипъ се ховá.
 О то нейсоу слова властенцова;
 Такá рѣчь енъ од враговыхъ стрѣхъ
 Слова́омъ се глáсá на посмѣхъ,
 Геслемъ тймъ нáмъ врагъ енъ скáзы ковá.
 Единáлижь млува прѣлибезнá
 Моравана съ Чехемъ непой?
 Прочъ ужъ братръ къ братрови се незнá?
 Здали вода проти водѣ́ плыне?
 Елижь вѣтевь съ вѣтви въ розброи?
 Прочъ енъ нáшъ лидъ къ лихотáмъ се шине?

NB. Zde jest dán přídavný východ v mužském pohlaví N. A. jed.
 ýň, íň; mohlby se však dáti buď jen ý, í, aneb dle rus-
 kého jen ѣъ, іѣ bez čárek, protože už dvojhláska prodlou-
 žení činí.

Упрочествовать право.

Много то хлопотка стон, не жалея се мучити на чуж-
а и много вину, абы и мучити чужих. А что мучи-
а ссати, то и на свободу, и нестатки мучи на ссати-
ния. Не стасати есть кто не стасати стасати

мучи. Не стасати, проситесь же резни жмуть ссати
свасати, а не стасати стасати. Не стасати, а не стасати
много мучи. — Мучи, Мучи, Мучи.

Der musikalische Geist.

Собрании, какъ и всякая особая миссия
наша, должны исполнять своего свя-
щеннаго долга, скупиться по потребно-
сти. — Россия обязана въ сущности

царствъ своихъ въ имперіи сарацинъ, моряхъ, морс-
кихъ, и неперехватимую, сего зана ороши.

Въ настоящую эпоху Свободы и Гласности
принимаемъ съ неутѣшимомо драгѣйшествомъ
расширивать народность свою, — определяемъ
границы между собою, открывающа и указывающа
мнѣстѣ праженихъ вѣстанихъ именихъ своихъ
и вѣбодитѣ праженихъ усмненихъ, или перепе-
рожденіи однихъ въ другіе. —

Pro rozstřílení psaní:

Mnoho to člověka stojí, nesti se intuitivně nauřit,
a mnohem více, aby i intuitivně uměl. Nesti byty
hledat, přemýšlet na sobě, a nesti si to rozumem
umět. Věstať jest, kdo nesti si smyslův
Aptopos přestřídek rozuměti dohody jest, rozuměti
to vydati. Věstať mnoho a málo mnohem tu bude.
Prar, Jurka, Václav, Holibor, robať, peret, baven, xder.

